

SLOVENSKI LIST

CORREO ARGENTINO

TARIFA REDUCIDA

Concesión 1551

Dirección y Administración: GRAL. OESAR DIAZ 1657, U. T. 59 - 3867 - Bs. Aires.

Periódico de la Colectividad Yugoslava

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 032878.

AÑO (Leto) XI.

BUENOS AIRES, 12 DE JULIO (JULIJA) DE 1940

Núm. (Štev.) 171

NAROCNINA: Za Ameriko in za celo leto \$ arg. 6.-; za pol leta 3.50. Za druge dežele 2,50 USA-Dolarjev.

POSAMEZEN IZVOD: 10 ctvs.

Carniola Italiana

Italijanski vseučilni profesor Cianciulli je izdal knjigo "Carniola Italiana", ki bi pomenilo Italijanska Slovenja (Kranjska). Knjiga je bila sicer na pritisk jugoslovanske vlade v Italiji prepovedana, ki pa se seveda vkljub temu širi v svetu.

Pisec navaja, da se smejo Slovenci s popolno pravico združiti v narodu velike italijanske nacije, hčerke velikega Rima, učiteljice in matere vseh sredozemskih ljudstev.

Torej učeni profesor le prizna, da se imajo Slovenci pravico združiti. Toda čemu neki bi se morali Slovenci združiti pod Italijo in ne Jugoslavijo. Tega Slovenci in z njimi ves ostali svet, posebno pa slovanski, ne razume in ne bo mogel razumeti nikoli.

Pisec sam postavlja neke kompromise, ko pravi, da je aneksija Kranjske predpogoj za vzpostavitve miru na Jadranskem morju med Srbi, Hrvati in Italijani. Torej Jugoslavija bi morala odstopiti Slovenijo — in Italija bi se odpovedala Dalmaciji. To je bila vsekakor imenitna kupčija, če bi Srbi in Hrvatje hoteli ali mogli prodati Slovence. Povdariti moramo namreč, da kakih Srbov in Hrvatov izven okvira Jugoslavije ne poznamo. Tudi ne vemo, da bi Jugoslavija imela v svojih mejah kako italijansko Dalmacijo.

Proti koncu knjige vendarle pisec dovolj jasno pravi vzrok njegovega možganskega truda. Pravi namreč: Duce, ki mu Ljubljana in bratska Srbija pomagata, razpolaga z osjo Rim-Berlin, čudovito osnovo evropskega zdravja, ki naj odstrani patološko stanje Kranjske, katero silo Slovence k tarnanju in krikom "Živijo Jugoslavija". On more Slovence prav lahko pripeljati v sožitje z Italijani, ki jih srčno pričakujejo s svojimi Galci, Longobardi in Saraceni, Somoti in Lukanci, ki radostno živijo že več kot pol stoletja na italijanskem poluotoku.

To se zelo genialno sliši od strani dobrega profesorja, a je vprašanje bi li ostali Slovenci res radi poljubljali palico, ki že dvajset let tepe njihove brate ob Soči.

Ob koncu knjige prinaša pisatelj tudi geometrijske slike, ki "točno" prikazujejo, da pripada Slovenija Italiji. Seveda, papir drži, kar se na njegova zapise ali začrta, z biološkega in narodnega stališča pa je stvar povsem drugačna.

Minuli so časi, o tem smo že večkrat pisali, ko se je kupčevalo s kakim narodom kakor s teletom. Mussolini in njegovi oprode vidijo, in tega jih je strah, vstajenje slovanstva, ki bo potegnilo v svoje meje vse narodne manjšine. Mussolini ve, da more z zaledjem Slovenije obdržati Trst, ki je največje srednjeevropsko pristanišče, ali pa ga bo izgubil. Preko Slovenije bi Italija stopila v zvezo z Madžarsko, ki je znana intrigantka v srednji Evropi. Potem bi skušala pomiriti Romunijo in Madžarsko ter politično in gospodarsko obkoliti Jugoslavijo in Bolgarijo. Pri tem seveda bi ji za velike gospodarske koncesije pomagala tudi Nemčija.

Učeni italijanski profesor pa si je po našem mnenju zastoj razbijal glavo z njegovim genialnim načrtom in ponudeni sreči, ki bi nas Slovence čakala pod okriljem velike matere Italije. K sreči že imamo Jugoslavijo, ki so jo naši predniki preko pet sto let ustvarjali, ki bo tudi nas ostale Slovence v robstvu ob ugodnem momentu pritegnila v svoje meje. In trdno upamo, da ta dan ni več daleč, kajti naši severni bratje so vsak dan bliže nas, ki nam gre do na pomoč.

Drugo poglavje evropske vojne

FAŠISTIČNA VLADA V FRANCIJI — HITLER NE UPA POPOLNOMA ZATRETI FRANCOŠKE DEMOKRACIJE — RUSKO PRODIRANJE NA BALKAN — POLITIČNE IN SOCIJALNE NOTRANJE PREUREDBE V JUGOSLAVIJI — HITLER IN MUSSOLINI SE BOJITA RUSIJE — SILNO OBOROŽEVANJE ANGLIJE.

Francoska republika, ki se je ponasala z najpopolnejšo demokracijo v Evropi, je postala vazalna nacistične Nemčije. Vsepolno vzrokov je, tako smo slišali govoriti razne politike in generale, ki so privedli Francijo na to sramotno ponižanje, a točno bo šele zgodovina ugotovila.

Francija je zaenkrat dobila novo diktatorsko vlado, ki ji načeljuje stari maršal Petain. V svoj načelni program si je dal: delo, družina in domovina. Besede so na zunanjo zelo lepe in jih morda v novih razmerah tudi resnično mislijo dejansko izvajati, vendar je čudno, da so do tega prišli šele pod pritiskom in nadvlado tujega naroda. Nekateri so mnenja, da je Francija vkljub podrejeni usodi še zelo samostojna, kajti Hitler si francoskega naroda ne upa več kot toliko pritisniti, da bi obratno ne izzval notranje revolucije, ki bi zanesla požar tudi v drugih od Nemčije podrejenih narodih in v Nemčiji sami, kar v Angliji in predvsem v Rusiji pričakujejo.

Rusija se je medtem popolnoma utrdila ob Baltiku ter je brez vsakega krvoprelitja zasedla Besarabijo. Ker pa simpatije Rusije segajo do Trsta in Jadranskega morja, sta Nemčija in Italija pričeli resno razmišljati o novem položaju, ki je nastal, oziroma nastaja na Balkanu. Dočim v Bolgariji samo simpatizirajo s sovjeti, so v Jugoslaviji šli dalje in so notranji sistem uredili tako, da je skoro sličen sovjetske-mu: država je federativno urejena ter bo slonela na združni gospodarski podlagi. Vsi zunanji in notranji pogoji so torej dani za sodelovanje slovanskih narodov.

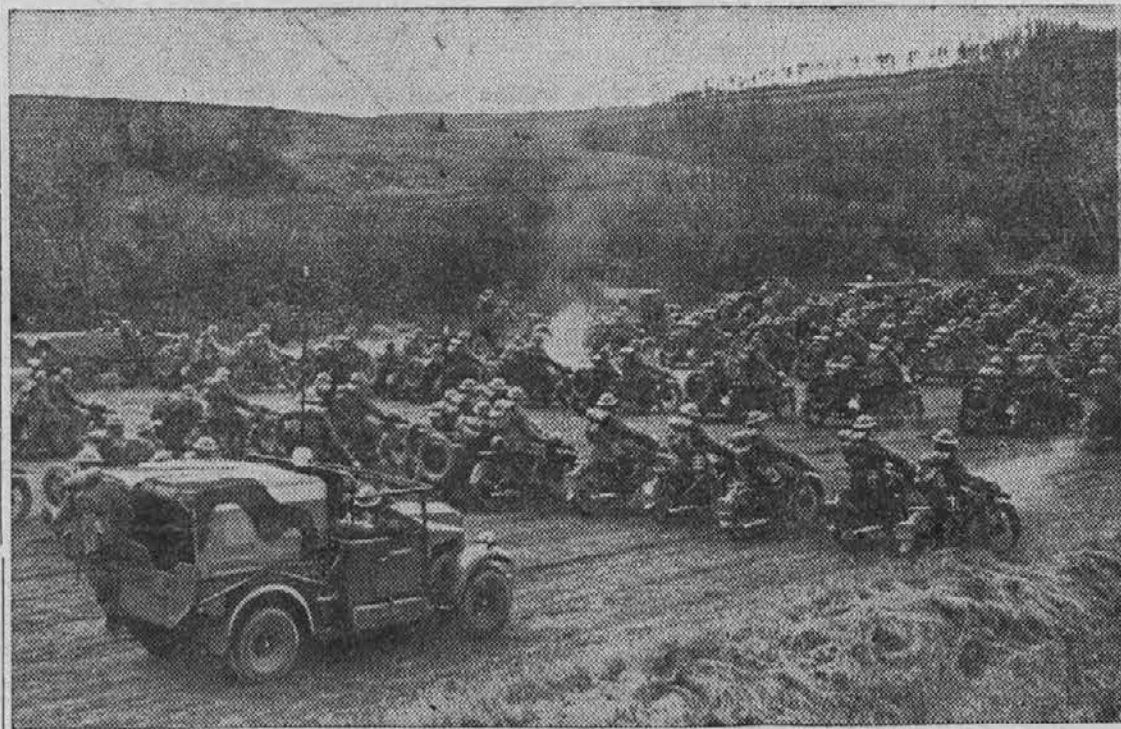
Kakor trdijo nepotrjene vesti, a bo najbrže res, je Rusija dala Turčiji ultimatum glede kontrole dardanelške ožine med Črnim in Sredozemskim morjem. To kontrolo je bila dala pred časom Turčija Franciji in Angliji, ki to nimata direktno ničesar iskati. To je ohladilo turško-ruske prijateljske odnose, kar izrablja Rusija sebi v prid. Preprečila je vstop Turčije na strani zavezanice, kar bi po pogodbi morala storiti, v vojno proti Italiji in Nemčiji. Rusija je s tem pridobila naklonjenost ostalih dveh, a je tudi to naklonjenost, kakor smo preje obrazložili, temeljito izrabila.

Hitler in Mussolini sta spoznala, da proti dvema mogočnima nasprotnikoma, kakor sta Anglija in Rusija, čeprav operirata vsak na svojo roko in na svoj način, ne bosta tako lahko kos. Zato sta sklepeala novo posvetovanje v Berlinu, kamor je šel italijanski zunanji minister Ciano in so bili povabljeni tudi madžarski zastopniki. O čem so se razgovarjali, niso javnosti povedali, a bomo naj-

brže kmalu imeli priliko videti v dejanskih podvzetjih. Vsekakor pa zgleđa, da se Nemčija in Italija ne bosta Anglije preje odločneje lotili, dokler ne izvesta, kaj pravzaprav misli Rusija. Zadnja pa vodi tako tajinstveno diplomacijo, da ji ni mogoče kar tako do živga.

Na Balkanu prevladuje mnenje, da je vojna med Nemčijo in Rusijo neizogibna, vendar pa zaenkrat do tega še ne bo prišlo. Nemčija ima ta čas simpatizante v vladi v Budimpešti in Bukarešti, a sta si Madžarska in Romunija radi Transilvanije v sovražnem razpoloženju, kar skuša Nemčija kako poravnati in potem zabiti klin med Rusijo in Jugoslovani, to je: Rusijo, Bolgarijo in Jugoslavijo.

V Londonu so določili tisoč milijonov liber šterlin novega vojnega proračuna ter bodo imeli v kratkem pod orožjem štiri milijone vojakov; imajo veliko vojno mornarico ter je del francoske vojne mornarice ostal na njih strani, ostalo so pa skoro povsod prisilili h kapitulaciji tako, da so Angleži na morju še vedno v velikanski premoči. Dokler pa so Angleži v premoči na morju ter so sovjeti dovoljni utež na suhem, ne morejo v Nemčiji in Italiji govoriti o kaki resnični zmagi. Sicer pa se končne zmage ne bo določilo z orožjem, marveč z idejo.

RUSKE ČETE NA POTU V PERZIJO

Še ne potrjene vesti vedo povedati, da so vkorakale ruske čete v Perzijo.

Kot rečeno, zaenkrat te vesti še niso potrjene, a sovjeti najbrže to podvzetje v resnici nameravajo napraviti, kajti svojemu ogromnemu socialističnemu imperiju nameravajo utrditi prosto pot na indijski ocean. Seveda bodo skušali Rusi, če tega niso dosegli še, diplomatičnim potom doseči sporazum in šele potem, če bi tem potom res ne šlo, bi rabili silo.

Če je ruski imperijalizem resnično socialnega značaja, kakor imajo v programu, tedaj bi prinesli azijskemu in tudi indijskemu ljudstvu več sreče in koristi nego so bili vsega deležni doslej, kajti ljudstvo je bilo politično in gospodarsko popolnoma podrejeno nekaterim domačim mogotcem in tujim izkoriščevalcem. V našem listu smo o tem svoj čas na uvodnem mestu podrobneje pisali.

Letala imajo tudi strojne puške s katerimi letalci obstreljujejo nasprotnikova letala in ljudi. Slika predstavlja angleške letalce, ki se vadijo s tako strojno puško.

S sličnimi strojnimi puškami so Nemci obstreljevali tudi ljudstvo, ki je bežalo pred njimi

Pogled na del angleških motoriziranih čet, ki so se borile v Franciji, dokler se ta ni podala Nemcem. Sedaj se te čete nahajajo v Angliji, da se bodo postavile v bran, če bi nemška armada vpadla na Angleško.

SMRT NARODNEGA IZDAJALCA

Nepotrjene vesti iz Italije poročajo, da se je ustrelil hrvatski narodni izdajalec Ante Pavelić, ki je bil orodje italijanske in nemške politike v škodo narodnega zedinjenja Jugoslavije. Pavelić je tudi po svojih pajdaših umoril jugoslovanske kralja Aleksandra.

Kakor poročajo se je Pavelić ustrelil, ko so ga italijanske oblasti, na pritisk jugoslovanske vlade, nameravale izročiti beograjskim oblastem. Če se je ustrelil ali če se ni, drugačnega konca zaslužil ni. Eno je boriti se za notranjo preuredbo države, a drugo za katerekoli notranje zadeve iskati pomoči pri največjih sovražnikih naroda. In dr. Pavelić je bil, kakor rečeno, orodje zadnjih. Sicer ni bil povsem sam odgovoren za svoje izdajalske čine, o čemer bo pozneje brez dvoma jugoslovanska zgodovina govorila in ugotovila.

LETALSKA NESREČA MARŠALA BALBA

Kakor je poročalo časopisje, se je one dni smrtno ponesrečil v Afriki guverner Libije maršal Italo Balbo. Z njim so se smrtno ponesrečili tudi vsi njegovi ožji sodelavci.

Iz Rima so poročali, da so letalo strmoglavili Angleži, a iz Londona pa so poslali vest, da Angleži tega niso mogli storiti, ker niso niti iz zraka niti iz kopnega vprizorili nobenega napada na Balbovo letalo. Sum je torej padel na Mussolinija, češ, da je on kriv Balbove nesreče, ker se ga je hotel znebiti. In se mu je prav sedaj nudila ugodna prilika, ko je bila lepa priložnost zvrniti krivdo na Angleže, ki so v vojnem stanju z Italijo. Koliko je na tem resnice, ne vemo, a da je bil Balbo zelo nevaren tekmeec Mussolinija se je večkrat govorilo in pisalo.

Vidov dan

Vidov dan — ti dan nesreče,
Vidov dan — ti robstva dan!
Vidov dan — cilj naše sreče,
Vidov dan — vstajenja dan!

Več ne joče Jugovičev majka,
solz ne toči Kosovska djevojka,
pet in pol stoletij je minulo,
carstvo tujčevno se je razsulo,
rane strašne so se zacelile,
iz grobov junakov rože so vzklike.
Zlata zarja se nad nami boči,
naj usoda zla nas več ne loči!
Večno sij, dobrotno sonce blago,
na zemljo sveto našo, milo, drago!

Zlat blišč oznanja dan vstajenja,
konec tuge, konec je trpljenja,
suženjstva okovje razdejano,
sveto Kosovo je maščevano...

Beli Orel dviga se v višave,
budno zre oko v sinjin daljave,
od Triglava do Kajmakčalana,
od Železnih vrat do modrega Jadrana.
Sive skale in ravnin zelenje,
mir, počitek in svetá vrvenje,
trud, napór, veselje in trpljenje,
hití pod njim iz dneva v dan življenje.
Vidoma, ko sen, ko žive sanje,
raste in se širi blagostanje,
zadovoljstvo je domá povsod,
kjer je nekda jječal tužni, bratski rod.

Domovina je svobodna,
sveta zemlja naša rodna,
ponižano in v prah teptano
Kosovo je maščevano...!
Čuvaj, varuj vsepovsod,
Usoda blaga, nas — naš rod!

Argentinske vesti

DEŽEVJE

Že več tednov z malimi presledki dežuje, kar povzroča, da so vsi nižji kraji pod vodo.

Prav posebno je kakor že ob zadnji povodnji tudi sedaj najbolj prizadeta buenosaireska provinca.

Okraj Pila, ki je zadnjič mnogo trpel, je že zopet pod vodo in so zveze pretrgane. Istotako General Belgrano. To poplavo, kakor zadnjo povzročila Rio Salado.

Prebivalstvo teh krajev se nahaja v obupnem položaju, ker je pomoč zelo otežkočena.

GIBANJE PARNIKOV

Sedaj ko je Francija v sporu z Anglijo, bodo prenehali prihajati v Južno Ameriko tudi francoski parniki. Od sedaj naprej bodo držali zvezo med Evropo in Ameriko le še angleški, španski in portugalski parniki.

Tako ima dospeti v soboto angleški parnik "Andalucia Star". Dne 23. t. m. pa španski "Ciudad de Sevilla".

Francoski parniki, ki so pluli proti Buenos Airesu ali proti Evropi, so se zatekli v nevtralna pristanišča. "Campana", "Formosa" in "Mendoza" se nahajajo v tukajšnjem pristanišču. "Florida" in "Jamaïque" pa v Rio de Janeiro.

DR. ORTIZ BOLAN

Državni predsednik dr. Roberto M. Ortiz se je počutil že več časa precej slabega zdravja. Zadnje čase pa se je njegovo zdravstveno stanje še posebno poslabšalo. Izročil je radi tega državno vodstvo podpredsedniku dr. Castillu, ki je svoje mesto že prevzel.

PRAZNIK 9. JULIJA

Argentinski narod je po vsej deželi letos proslavil za 25. majem svoj največji narodni praznik, praznik 9. julija.

Ta dan, pred 124 leti se je v Tucumánu zbral kongres, ki je proglasil neodvisnost Argentine.

Proslavi tega dne se pridružujemo tudi mi izseljenci.

MIA SLAVENSKA V BUENOS AIRESU

Pred kratkem je dospela v Buenos Aires naša umetna plesalka Mia Slavenska.

Naša plesalka je v soboto 6. t. m. prvič nastopila v gledališču "Politeama" v baletu "Copelia". Dosegla je popoln uspeh in je tukajšnja kri-

tika polna hvale o njenem nastopu. Mia Slavenska ostane po vsej pri- liki ves ta mesec v Buenos Airesu ter bo nastopila v sledečih plesih: "Capricho Español", "Gizele", "Boyatyrie", "Los Eftes", "Sulphides", "Las Desibues" in drugih.

SMRT BIVŠEGA POSLANCA TUNTARJA

V Devotu, na svojem skromnem stanovanju je umrl bivši socialistični poslanec v italijanski parlament Jože Tuntar, ki je tudi našim goriškim in tržaškim Slovincem dobro poznan, saj je bil vodja socialističnega gibanja na Goriškem in Tržaškem ter Furlaniji. Ko je prišel v Italijo fašizem na površje je moral poleg drugih nasprotnikov fašizma tudi pokojni Tuntar bežati v inozemstvo. Pred desetimi leti je prišel v Argentino, ki pa se je politično le malo vdeleževal, kajti tukajšnje oblasti so mu zelo gledale na vsak korak ter je bil več časa tudi zaprt.

Skromno službo so mu dali pri tukajšnjem večerniku "Critiki", v katero pa je le tu pa tam včasih napisal kak članek. Dejal je menda, da kar bi on hotel napisati, mu ne dovolijo pri listu in kar bi drugi hoteli, pa on noče.

Treba je priznati, da se je mož ustrajno in idealno boril za socialistično prepričanje. Gotovo bi bil deležen drugačne usode in žel tudi sad svojega truda, če bi ne bili fašisti zavratno umorili italijanskega socialističnega voditelja Jakoba Matteottija, v čigar vrste je svoj čas tudi Mussolini pripadal. Medtem ko so se socialisti legalno borili za zmago svoje ideologije, so se fašisti posluževali vseh sredstev za doseg končnega triumpfa. To smo seveda samo mimogrede omenili, kajti končna pravična presoja spada v zgodovino italijanskega naroda.

Pokojni Tuntar zapušča tu ženo in sina. Bodi mu lahka argentinska zemlja, preostalih pa naše sožalje.

VREDNOST SLAVNIH IN NE-SLAVNIH PEVCEV

Kakor je dandanes vse podrejeno egoističnemu namenu ter v zasebne koristi posameznika, bodisi patriotizem, politika in vera, tako izkorišča večina raznih umetnikov tudi svoje talente v zasebne svrhe.

Tako poročajo te dni iz Paraná o znanem italijanskem pevcu Titu Schipa, da ni hotel nastopiti v gledališču, ker mu uprava ni hotela več plačati nego je znesla vstopnina udeležencev, dasi bi po dogodbi moral dobiti samo osemdeset od sto. Vstopnina je znašala 1800 pesov, Schipa pa je hotel imeti 5000. Seveda je bilo ljudstvo nad tem dejanjem silno ogorčeno ter je moral slavni pevec nemudoma zapustiti gostoljubno deželo.

Tako smo imeli tudi Jugoslovani že več slavni pevcev med nami v Buenos Airesu, a slišati in videti so jih le redki mogli, ker tega delavski žepi večini niso dopuščali. Če hočemo Jugoslovani biti deležni lepega petja, si ga moramo sami gojiti med kinjami, ki so nekateri obdarjeni z našimi preprostimi delavci in služlepi glasovi in nam užitek brezplačno nudijo. Zato so za nas naši skromni pevci stokrat več vredni in koristni kakor vsi slavni pevci in pevke.

DOMAČE VESTI

SESTANEK SLOVENSKIH TRGOVCEV IN OBRTNIKOV

Ob priliki sestanka tukajšnjih slovenskih trgovcev, obrtnikov in delovodij, ki se bo vršil v nedeljo 14. t. m. ob 7 uri zvečer v restavraciji A. Dekleve, ulica Cordoba 6045, bo tudi prijateljska večerja, katere cena je samo \$ 3.— za osebo.

Prijavite se lahko do nedelje zjutraj, osebno, ali telefonično na U. T. 54 - 7461.

Na svidenje!

HIMEN

V soboto 6. julija sta se poročila Alojzija Rogelja iz Vojšičice na Krasu in Andrej Lisjak iz Rihemberka na Vipavskem.

Nevesta je tudi zvesta naročnica našega lista.

Novoporočencema želimo mnogo sreče in zdravja v novem stanu!

POROKA

V soboto 6. julija sta se poročila Milica Špacapan doma iz Šempasa pri Gorici ter aMrjan Leban iz Rihemberka na Vipavskem.

Nevesta je zvesta in poštvalna članica Slovenskega doma ter naročnica Slovenskega lista. Zenin pa je član Ljudskega odra.

Svatba se je vršila v prostorih Ljudskega odra v Villa Devoto. Zbranih je bilo lepo število povabljenih svatov od strani neveste in ženina, ki so se v vselem razpoloženju zvokov godbe in pevcev Ljudskega odra zabavali do ranega jutra.

Zeninu in nevesti želimo mnogo sreče in veselja v novem stanu!

SMRTNA KOSA

Umrl je Anton Pirih iz Rakoveca pri Podmelcu.

Pred par meseci pred njim je umrla tudi njegova žena, o čiji smrti smo v našem listu že poročali.

Naj mu bo lahka domača gruda! Preostalih pa naše sožalje!

ŠTOROKLJA

Prejšnji teden je štoroklja obiskala našega rojaka Avguščina Grgič in prinesla njegovi ženi Milki Cigoj zdravo punčko.

Srečnim starišem čestitamo!

OBISK NA UREDNIŠTVU

Prejšnji teden nas je obiskal Anton Mozetič, ki je zaposlen kot stavbenik v Hilario Ascasubi pri Bahiji Blanki. Povedal nam je marsikaj zanimivega iz svojega življenja, ki mu je preko razočaranj in težav omogočilo današnje prilično dobro gospodarsko stanje. Priporočal nam je tudi, naj bi naše ljudi navajali na deželo kjer da jim je zajamčena boljša in sigurnejša bodočnost nego v velikih mestih, kakor je Buenos Aires. Zaprošili smo g. Mozetiča naj bi kaj napisal za naš list iz življenja in prilik na deželi, kar bo naše čitatelje gotovo zanimalo. Obljubil je naši prošnji ugoditi.

SMRT NIKOLE CRNOGORČEVIČA

VICA

V soboto je zatisnil svoje trudne oči eden najuglednejših mož jugoslovanske kolonije, mož visoke izobrazbe in dela Nikola Crnogorčević. Nesrečno smrt je povzročil avto, ki je Nikolo podrl in poškodoval, radi česar so nastale komplikacije, da je naposled poškodbam podlegel, dasi niso bile smrtno.

Nikola Crnogorčević je bil rojen v Boki Kotorski. Pred 50 leti se je priselil v Argentino, kjer je bil izvrščen v direktorij paroplovne družbe Mihanović.

Ves čas svojega bivanja v Argentini se je vneto udeleževal v vseh narodnih jugoslovanskih organizacijah. Tudi nam Slovincem se je rad pridružil.

Pogreb narodnega moža seje vršil v nedeljo 7. t. m. na Chacariti.

Bodi vrlenu možu ohranjen trajen spomin!

OBJAVE POSLANIŠTVA

Charcas 1705 — Bs. Aires
Kr. jugoslovansko poslaništvo išče in poziva, da se v njegovih uradih čimprej zglase naslednji priseljenci:
Rataje Leopold in Švigelj Anton. Nehman Stevo iz Djakova.
Jakšič Luka iz Glogova.
Jerkan Antun iz okolice Splita.
Ikič Rađe iz Tanašveva.
Če bi pa kdo od rojakov vedel za naslov od katerega zgoraj imenovanih, je naprošen, da javi poslaništvu.

Dr. Enrique Daniel

Dauga

Zobozdravnik
od Asistencie Publike
C. M. Box
Vsak dan od 2 do 7 ure pop.
Fco. Lacroze 3708, Chacarita
Buenos Aires

BANCO MUNICIPAL

EL BANCO ABONA LOS SIGUIENTES TIPOS DE INTERES POR DEPOSITOS:

CAJA DE AHORROS

2 ½ % ANUAL

PLAZO FIJO

TRIMESTRAL 3 % ANUAL
SEMESTRAL 3 ¼ % ANUAL
ANUAL 3 ¾ %

Desde \$ 2.000 a \$ 50.000. Mayor cantidad: convencional

IMPORTANTE

El interés de los depósitos anuales se paga semestralmente.
Casa Matriz: SUIPACHA 665

SUCURSALES:

Nº 1 — Rivadavia 2499 Nº 4 — Boedo 870
Nº 2 — B. de Irigoyen 1459 Nº 5 — Corrientes 5379
Nº 3 — Rivadavia 7239 Nº 6 — Corrientes 3099

Andrej Škrbec:

ZADRUŽNIŠTVO

(Nadaljevanje)

KAKO SE LAHKO USTANOVI ZADRUGO

Mislimo si na primer društvo, ki danes šteje 150 članov in ima že okrog 15.000 svojega premoženja. Člani so na račun svojih deležev vplačali 5 ali 6.000, vse ostalo je pa društveno premoženje. Ako se ti člani odločijo ustanoviti zadrugo, kot smo zadnjič omenili, bi ista takoj imela svojo vrednost katera bi bila garancija za nadaljno poslovanje.

Ko se izvoli odbor iz srede članstva, katero pozna svoje prijatelje in jih bo lahko vsak čas nadzorovalo, se začne sprejemati denar v Hranilnico. S tem denarjem, ki bi bil razpoložljiv, bi se lahko takoj pomagalo potrebnemu rojaku dovršiti svojo hišico ali kaj sličnega. Ko bi pa denarja preostajalo, bi se lahko napravilo načrt za primerno dvorano, katera bi se lahko dajala v najem ostalim slovenskim društvom, članom, če bi slučajno ne bila zasejena.

Naša šola bi lahko dobila tam primerno zavetje in tudi ostala društva bi lahko imela tam svoje stanovanje. Če pomislimo, koliko morajo sedaj društva dati za stanovanja in razne predstave, nam bo takoj jasno, če bi tako podjetje prinašalo koristi ali ne. Če si mislimo, da bi le mali odstotek čistega dobička šel v podporni sklad, bomo videli, da se lahko marsikateremu rojaku pomagalo v slučaju nesreče pri delu ali boleznih. Kolikokrat slišimo, da so našega rojaka pokopali kot kako žival, ker ni imel za pogreb. Tega bi potem ne bilo treba, kajti mi sami bi mu pripravili primeren pogreb iz sredstev, ki jih sedaj dajamo drugim. Če bi pa naši rojaki videli v zadrugi pravo vodstvo, bratstvo in složnost ter bi se jim nudila prilika udeleževanja, bi jim ne bilo težko dati par centavov na mesec v podporni sklad.

To bi bil nekako začetek. Pozneje pa se lahko napravi Konsum, kateri nam je ravno tako potreben. Mi imamo nekoliko rojakov, ki se pečajo s poljedelstvom. Od teh bi lahko kupili njih blago iz prve roke, kateri bi nam prav gotovo radevolje dali najnižjo ceno in bi pri tem boljše zaslužili, kot kadar prodajo svoj pridelek prekupčevalcem. Na ta način bi prišli oni do svojega, mi pa do dobrega blaga po najnižji ceni. Kolonijalno blago bi se kupilo na debelo ter bi se oddajalo članom za takojšnje plačilo, kar bi prav gotovo pocenilo naše potrebe. Za prvo silo bi si sami člani razdelili blago in bi ne bilo upravnih stroškov, kar ceno seveda samo znižuje. Tudi mi moramo biti "almacenerji", kot so to delali prvi Rochdalski pionirji, ako hočemo kedaj pokazati na uspeh: Eden za vse in vsi za enega.

Sedaj pa pogledimo, kako se lahko ustanovi čisto nova zadruga, ki nima še nobenih sredstev. Ko se člani zberejo in pregledajo zakonik ter si pripravijo pravila, (vzorci se lahko dobi pri Poljedelškem ministertvu), skličejo ustanovni občni zbor, katerega zapisnik in podpise pričujočih članov izročijo goriomenjenemu Registru. Ob enem treba sporočiti koliko delnic so podpisali. Navadno se delnice po sto pesov in se jih lahko plačuje v mesečnih obrokih, po odločitvi članstva. Dvajseti del upisanega denarja treba položiti na banko de la Nación Argentina na skupen podpis zadruga in Ministerstva, kateri denar se vrne skupno z dovoljenjem za poslovanje v 90 dneh po vloženih prošnji. Ko zadruga dobi dovoljenje lahko začne takoj poslovati, pa čeprav niso člani vplačali svojih deležev. Vsak delež je takorekoč javna listina in s tem lahko zadruga razpolaga. Zato predvideva zadržni zakon v Argentini, da si zadruga nabavi lahko posojilo, za začetek poslovanja, pri Banco dela Nación ali pri Banco Hipotecario Nacional, katere so po zakonu primorane posoditi potrebno vsoto. Doma pri nas so to napravile Zadrugne Zveze, tukaj pa še neobstojejo, zato pomaga vlada potom svojih bank. Na ta način zadruga lahko začne poslovati in ni nevarnosti, da bi ne plačala svojega dolga, ker so vsi člani zato odgovorni, zato pa si morajo vedno izvoliti tak odbor, kateri bo garancija za točno in pošteno poslovanje. Pustiti v odbor kogarkoli in ga ne nadzorovati, bi bilo lahko pogubno za vse člane. Zato naj se člani vedno zanimajo za delo v zadrugi in takoj sproče mogoče napake in nerednosti.

ZADRUŽNI PRAZNIK

Vsako leto prvo soboto meseca julija, praznujejo zadrugniki svoj dan. Z raznimi članki, predavanji, radijskimi govori itd. se na ta dan pripravljajo že nekaj dni prej. Ta dan se pa navadno zberejo k slavnostnemu zasedanju. Na ta način se povežejo "v duhu" narodi celega sveta, kateri so po zadrugni zastavi z mavričnimi barvami povezani. Kakor veže mavrica s svojimi konci skrajni vzhod in zahod ter rosi na zemljo rahli dež, ki daje življenja zemlji, tako rosi in ožarja zadrugništvo med narodi: medsebojno ljubezen, bratstvo in svoboda. Ta dan prisijo tudi za ostale, ki še niso imeli prilike ustanoviti svoje zadruga ter jim pokažejo, da so voljni tudi za njih žrtvovati, samo, da se bo zadruga družina, ki sedaj šteje okrog 200 milijonov članov, povečala ter prinesla na to solzno dolino: mir, enakost in svoboda.

Prvikrat se je ta dan praznoval leta 1923, po predlogu Charles Gideja, ki je najboljši francoski zadrugnik. Mednarodni Zadrugni Savez pripravi za ta dan svoje izjave, ki so vredne, da jih zapišemo v zlato knjigo. Vedno kličejo narode, naj bodo zvesti svojim tradicijam in naj gojijo med seboj bratsko ljubezen ter naj pazijo na mir, v katerem, edino, je mogoče veselo in srečno življenje. Take izjave so ponatisnjene v vsem svetovnem časopisju, pa čeprav ne moremo reči, da je vsa časopisje z radostjo pričelo take članke. Izjava iz leta 1939. glasi:

Krojačnica

Kjer se izdeluje obleke po naj-novejši modi in zmernih cenah.
Rojakom se priporoča

MARTIN TURK

GARAY 3519 BS. AIRES

Vesti iz organizacij

DOMAČA ZABAVA V SLOVENSKEM DOMU

Prezadnje nedeljo se je vršila v prostorih Slovenskega doma lepa domača zabava.

Na sporedu je bilo pet pesmi, dve je zapel mešan zbor, namreč Doktoričevo "Naša bol" in Venturinijevo "Brez spanja". Moški zbor je zapel Venturinijevo "Rožici", mladinski mešan zbor pa "Ko študent na razžo gre" in "Nocoj, oh nocoj".

Vse pesmi so bile dobro zapete. Prav posebno dobro se je odrezal mladinski odsek s svojo "Ko študent na razžo gre", ter jo je moral ponoviti.

Po končanem petju je prišla na vrsto veseliga v dveh dejanjih "Ženska republika". (Igro je iz hrvaščine prevedel naš rojak iz Rihemberka Andrej Škrbec, ki ga vsi poznamo. Želimo, da bi nam pripravil še kaj.)

Igra je bila v splošnem dobro podana ter je izzvala pri občinstvu odobro smeha, zato so bili igralci tudi deležni pohvale.

Po sporedu pa se je pričela prosta zabava in ples.

Prireditev je bila zelo dobro obiskana.

prevodu približno tako-le:

"Današnji shod zadržnikov, ki je del svetovne družine, Mednarodnega združenega Saveza, spoznavajoč nevarnost nove vojske, ki grozi celemu svetu in katera bo v svoji grozovitosti uničila obstoječo kulturo, radi pomanjkanja poštenih državnikov, ki bi bili voljni dati prednost; bratstvu in dobrim mednarodnim odnošajem in odstraniti tako strašno pustošenje /

POVDARJA PONOVO, svojo neomajno vero v ZADRUŽNI GOSPODARSKI način in njegov socialni ideal, ki so temelji bodoče civilizacije in popolno jamstvo za MIR in napredek.

Vabi vse zadržne organizacije na svetu, da se pridružijo tej izjavi ter mobilizirajo vse zadržnike, da s svojo gospodarsko močjo in moralnim vplivom, zastavijo vse svoje sile za ohranitev: MIRU, SVOBODE ter ponovno upostavitve PRAVICE, katera naj pripada vsakemu človeku."

Enake izjave dajo tudi posamezne Zadržne Zveze, vsaka za svoj delokrog ter tako navdušujejo svoje člane, za nadaljni boj proti iskoječemu razširjanju ideal medsebojne pomoči in bratstva.

Zveza Argentinskih Konsumnih Zadržug je dala približno enako izjavo v kateri povdarja, pomen zadržnega praznika, kateri naj prinese celemu svetu mir, pravico in svobodo.

Med tem ko pri zaostalih narodih preklinjajo in kričijo proti trustom, požrešnim prekupčevalcem in brezsrčnim trgovcem, so se napredni narodni že davno prepričali, da je najboljšo sredstvo proti druginji in izkoriščanju zadržništvo, katerega so se oprijeli in s svojimi mogočnimi organizacijami izluščili vse trote.

Charles Gide

Obramba delavskega stanu je edino v njem samem. Organizirati se mora v zadržne bodisi: konsumne, produktivne ali kreditne, kjer si postavi s samopomočjo največji trdnjavski zid, katerega ne more zrušiti nobena sila.

Charles Gide

VIDOVDAN

Dne 28. junija je minilo 551 let, ko je padel na Kosovem polju cvet srbskega naroda in narod padel v turško robstvo. Toda srbski narod ni obupal. Izbral si je ravno dan poraza za svoj praznik, ki naj ga opominja k slogi in svobodi. Preko 500 let je srbski narod trpel in upal, dokler mu ni končno zasijala svoboda. Svoboda pa ni zasijala samo bratom srhom, ampak tudi nam Slovincem in Hrvatom, ki smo združeni v Jugoslaviji.

Vidovega dne smo se spomnili tudi mi izseljenci: Šolski otroci na Paternalu in Dock Sudu so imeli ob tej priliki razne deklamacije, spominjajoč se borev, ki so padli na Kosovem polju in osvobojenja. Sokol Dock Sud-Boea pa je priredil v spomin na Kosovo Vidovdanko proslavo, pri kateri je sodeloval tudi českoslovaški Sokol iz Ville Dominico in českoslovaški Sokol iz Avellane-de.

IZ ROSARIA

VIDOVDANSKA PROSLAVA SLOVENSKE ŠOLE V ROSARIU

V nedeljo 30. junija jehila naša šolska mladina polna veselja in radosti. Vsi šolarji so hoteli, da bi se pokazali na odru. Pa tudi manice so željno čakale, kdaj se bo dvignil zastor, da vidijo sina ali hčerko kako se bo odrezala na odru.

Ob napovedani uri se je pričelo s sporedom. Odpele so se obe himni pred lepo "Živo sliko", katero so sestavljale šolarke. Nato je bila deklamacija v španščini, ki jo je izborna deklamirala Cilka Žigon, za kar je bila nagrajena z burnim ploskanjem. Cilka je deklamirala tudi Gregoričev "Soči". Deklamirala je tako čustveno, da so mnoge navzoče polile solze. Cilki Žigonovi se more pač častitati.

Dražestna VI. Toplikarjeva je dobro podala "Kosovo". Anita Svetličičeva pa "Kako umira Dalmatince". Igrica "Pet zamorčkov" je izzvala med občinstvom mnogo smeha. Zamorčke so igrali: brata Žuljan, Srečko Sirk, Kastelic in Čuk.

Najlepša točka sporeda pa je bila vsekakor "Ples Japonk", ki so ga izvajale: Cilka Žigon, Stanika Kastelic, J. Mirč, Francka Krapež, Vladimir Toplikar, Anita Svetličič in Lidija Sirk.

Šaloigro "Krojaček", so šolarji dobro pogodili. Igrali so: Franc Kastelic, ki je imel glavno vlogo "Junakaškega krojačka", dalje Edvard Toplikar, Stanko Kastelic, Doro in Marijan Poljanec, brata Žuljan, Saša Vendramin in mala Lidija, Sirk. Za dobro igranje so vsi želi mnogo pohvale.

Proslava je v vsakem oziru zelo dobro uspela. Zasluga gre seveda pri tem v prvi vrsti sestri učiteljici Alfonzi, ki je vso stvar vodila ter pripravila garderobo. Naj ji bo izrečena v imenu starišev in cele kolonije, najsrčnejša hvala. Mnogo je k dobremu uspehu pripomoglo tudi društvo "Triglav", ki je šolskemu društvu šlo povsod na roko.

Rojaki pošiljajte svoje otroke v slovensko šolo. Saj ste videli, kako lepo in čisto znajo ti šolarji govoriti svoj slovenski jezik. Skrbite starši, da bodo vaši otroci govorili vaš jezik in ga ohranili še za daljna pokolenja.

Na delo s podvojeno silo!

Slovensko del. društvo "Triglav" se pripravlja na društveno prireditev, ki se bo vršila najbrže 4. avgusta.

Šolski odbor.

KADAR IŠČETE SLUŽBE

obrnite se na rojakinjo

Berto Cernič

DORREGO 1583 — Gs. Aires

U. T. 54 - 3588

IZ UREDNIŠTVA IN UPRAVNOSTVA

Trampuž J. Dorrego. — Enoletno naročnino ter v tiskovni sklad prejeli v redu. Sprejmite naše pozdrave!

Petelin L., Cordoba. — Enoletno naročnino prejeli v redu. Hvala in pozdrav!

Neki naročnik nam je brez imena poslal naročnino. Pismo nosi poštni žig San Isidro. Dotični naj nam sporoči ime in priimek, da bo uprava vedela komu naročnino pripisati.

Pipan. L. Baigorria. Naročnino prejeli v redu. Pozdrav!

Podreka K., Cap. Naročnino in v tiskovni sklad prejeli v redu. Pozdrav in hvala!

Pavlovich F., Las Breñas. — Naročnino potom Veissa prejeli v redu. Pozdrav!

Kifner K., Las Breñas. — Naročnino od petih pesov prejeli v redu in vam bomo dostavljali list kakor želite. Pozdrav!

Reje Š., Avellaneda. — Simčič M. na Paternalu nam je vašo naročnino v redu izročil. Pozdrav!

Kroček v Montevideu. — Naročnino, ki ste jo izročili g. Simčiču smo dobili. Hvala in pozdrav!

Kadunc A., Sao Paulo, Brasil. — Svoto od \$ 25.— nam je g. dr. Kjunder po Vaši odredbi v redu izročil. Ker pa z naročnino niste bili v zastoju in niste nič navedli, kako naj napravimo z denarjem, smo pripisali \$ 12.— v naročnino in imate sedaj plačano do konca junija leta 1942, ostalo svoto \$ 13.— pa smo vpisali v tiskovni sklad.

Najlepša Vam hvala ter sprejmite naše vdane pozdrave!

Repič J., Cap. Polletno naročnino nam je Škrbec Andrej izročil v redu enako tudi za Peleh Lijo. Hvala in pozdrave!

Berdon F., La Plata. — Naročnino prejeli v redu. Hvala in naše pozdrave Vam in Vaši družini!

Darovec V., S. Fe. Naročnino prejeli v redu. Pozdrav!

Vidič A., Lasič M., Hajdinjak S., Mihelič M. in Mozetič: od vseh nam je Janez Hladnik v redu izročil nakazano naročnino. Najlepša hvala vsem in pozdrave!

Vsi drugi, ki ste poravnali naročnino pri naših inkasantih ali osebno na upravi, imate tozadevno potrđilo. Vsem najlepša hvala!

Jugoslovanska komisija v pomoč bivšim boriteljem v Španiji priredi v sporazumu z sledječimi društvi: Sokolom Dock Sud-Boca, Demokratičkim klubom, Ivan Cankarjem in Ljudskim odrom

Veliko prireditev

v korist bivšim borecem v španski vojski, ki se nahajajo po številu 350 v francoskih lagarjih ter so prepuščeni usodi.

Prireditev se bo vršila dne 20. julija ob 9 uri zvečer v dvorani "Cosmos" ulica Facundo Quiroga 1465 s sledječim

V z p o r e d o m:

- 1) Argentinska in jugoslovanska himna.
 - 2) Pozdravni govor.
 - 3) Ženska deca: proste vaje; Sokol Dock Sud-Boca.
 - 4) Deklamacija: "Diletant"; Ivan Cankar.
 - 5) Moški naraščaj: Proste vaje; Sokol Dock Sud-Boca.
 - 6) Pevski zbor Ljudskega odra nastopi z več pesmimi.
 - 7) Sokolski naraščaj: vaje.
 - 8) "Na dan Petka", komedija v enem dejanju, predstavi Jug. demokratičski klub.
- Ples do jutra, vmes tombola itd. Vstopnina \$ 1.—, ženske prosto. Jugoslovani pomagajte vašim rojakom v nesreči!

Jugoslovanska komisija F.O.A.R.E.

Na BANCO HOLANDES UNIDO BOSTE NAŠLI najboljšo organizacijo za varnost vašega prihranjenega denarja.

Odprite čim prej Vaš HRANILNI RAČUN s samo 5.— \$.

JUGOSLOVANSKI ODDLEK

BANCO HOLANDES UNIDO
SUCURSAL BUENOS AIRES
CASA CENTRAL: 25 DE MAYO 81
AGENCIA N°1: CORRIENTES 1900

Našim rojakom v Montevideu

Ob priliki mojega kratkega bivanja v Montevideu, se tem potom čitim dolžnega, javno zahvaliti vsem našim rojakom, s katerimi sem prišel v dotiko za časa mojega obiska. Predvsem se zahvalim "Slov. krožku" za gostoljubni sprejem, katerega sem bil deležen po zaslugi tov. Cotiča. Najlepša mu hvala. Nadalje tov. J. Maver, ter Pavlu Figel, ki me je prijazno sprejel ter me povabil v svojo znamenito klet na res dobro kapljico. Njegovo gostoljubnost priporočam vsem našim rojakom, ki imajo namen obiskati Montevideo.

Tudi se tem potom lepo zahvalim g. Doktoriču, ki me je zelo lepo sprejel ter sva par uric govorila o raznih stvareh, ki se tičejo ponajveč tamkajšnje slov. kolonije: namreč o društvu slov. tečajih, katere vodi g. Doktorič s požrtvovalnostjo in že z razveseljivo vidnimi uspehi, ter se naši otroci učijo tri važne predmete to je: slov. slovnico, zgodovino slov. naroda ter zemljepis. Druge predmete se itak otroci učé v tuzemnih šolah in bi bila posebna slovenska šola v pretežno breme za kolonijo, ki še ni posebno velika. In znano je tudi da je taka šola navezana na izdatne finančne in učne težkoče.

Največ hvale sem pa dolžan družini Ogrizek, katere gostoljubnost sem izkoristil vse dni mojega bivanja v Montevideu. Tov. Ogrizek se je z menoj veliko trudil ter mi ves čas bil na razpolago s svojim avtom ter mi s tem dal možnost, da sem imel priliko obiskati vse moje stare znance in prijatelje, še celo one v najoddaljenejših krajih uruguayske Metropole.

Prisrčna hvala tudi pevkam in pevcem "Slov. Krožka", v katerih družbi sem gostoval zadnji večer mojega tamkajšnjega bivanja, kjer smo v harmoničnem veselju zapeli nekoliko starih pa vendar prelepih slovenskih pesmi.

Toraj najlepša hvala vsem našim rojakom v Montevideu ter tem potom obečam, da popravim vse moje nedostatke drugič, ko se zopet snidemo in to upam, da ne bo prav dolgo do tega. Če pa bi koga montevidjskih rojakov slučajnost prinesla sem v Buenos Aires, tedaj sem vsakemu z mojimi skromnimi močmi radevolje na razpolago.

Tedaj nešteto pozdravov vsem skupaj ter na zopetno veselo svidenje. Zdravo!

M. Simčič,

Warnes 2101, Bs. Aires

Slovenski stavbenik

Za načrte, betonske preračune in Firmo,

obrnite se do tehničnega konstruktorja

FRANCA KLANJSEK

Marcos Saestre 4363

Villa Devoto U. T. 50 - 0277

"SCAMPOLO" Slovenski dom" bo priredil v nedeljo 4. avgusta ob 4. uri popoldne v ulici Alsina 2832 velezanimi-vo igro "Scampolo".

V TISKOVNI SKLAD

Kati Podreka \$ 4.—
Matkovič Martin " 1.—
Pivk Leopold " 1.—
Leban Ivan " 1.—
Trampuž Justo " 4.—
Kadunc Anton " 13.—
Od prej " 53.—

Skupaj \$ 77.—

Vsem naročnikom in naročnicam, ki so prispevali v tiskovni sklad lista se toplo zahvaljujemo ter jih priporočamo v posnemanje. Če bi vsi rojaki in rojakinje priskočili z malenkostno podporo listu na pomoč, kakor oni doslej, bi list lahko vršil svojo dolžnost ter izhajal redno. Tako pa smo prisiljeni s kako številko izostati. Vzrok je našim čitateljem znan: znižanje dohodkov od oglasov in podraženje papirja.

Druga izhoda ni kakor prostovoljno prispevanje v tiskovni sklad, redno plačevanje naročnine in pridobivanje novih naročnikov.

Naročniki in naročnice! Če vam je na tem, da bo list redno izhajal, tedaj napravite svojo dolžnost. Seveda velike večine naročnikov in naročnic, kar se tiče točnega plačevanja, ta opomin ne zadene, a so vedno nekateri, ki s svojo zanikarnostjo ovirajo razvoj lista.

Po našem mnenju je pravilno, da so naši čitatelji točno poučeni o stanju lista, čeprav so nekateri tudi mnenja, da se s tem listu škoduje. Smatramo pa, da je naše izseljensko dovolj zrelo, da razume svojo dolžnost napram svojem edinemu izseljenskem glasilu, če se mu brez ovinkov pove njegovo stanje.

Na nedeljskem sestanku se je društvo Slovenski dom odločilo za aktivnejšo akcijo v prid glasilu. Torej, če bomo vsi napravili svojo dolžnost, bo list z lahkoto izhajal redno tedensko in še kako prilogo bi mu mesečno mogli omogočiti.

LIST NI IZSEL

Prejšnji mesec je izšel list samo trikrat in ni izšel zadnji teden, ta mesec tudi izide samo trikrat in ni izšel prvi teden tako, da lista ni bilo skupaj dva tedna. Toliko na znanje. V ostalem pa vpoštevajte cenj. naročniki in naročnice opomin na drugem mestu.

Krojačnica 'Gorica' Franc Leban

WARNES 2191 Bs. Aires

Nasproti postaje La Paternal

Trgovina čevljev

BELTRAM

Vsakovrstna izbira čevljev in copat.

Dto. Alvarez 2288 — Paternal

Buenos Aires

Rojaki
Predno si naročite obleko
OBISČITE
KROJAČNICO
Cirila Podgornik
CENE ZMERNE
TINGASTA 5231
Villa Devoto

Slovenci doma in po svetu

RAŠKI PREMOG BODO UPORABLJALI ZA KOKS

Te dni so v plinarni v Padovi preizkusili raški premog, če je mogoče iz njega napraviti koks. Kakor je znano, delajo koks le iz visokovrednih vrst premoga. Za koks torej ni pripravljen vsak premog. Koks je danes v toplotni zvezi zelo važna in neobhodna surovina in z ozirom na visoko stopnjo industrije, ki zahteva vse vrste kovin, je njegova uporaba zelo velika. Tudi Italija se je dala na rešitev tega problema ter se je celo vrgla na to, da bi iz premoga, ki ga pridobiva na svojem teritoriju, proizvajala tudi bencin. Po dolgih poskusih se je posrečilo napraviti iz raškega premoga dobro kvaliteto koks, ki le v malem zaostaja za tujimi. Pomembno je, da premog iz Sardinije (Suleis in Baeu Abis) ni dal bog ve kako dobrih rezultatov. Sedaj delajo na tem, da bodo raški premog uporabljali za izlovanje koka. Namesto raškega premoga pa bodo uporabljali lignit in ostale vrste premoga.

VELIK POŽAR V IZOLI

Trst. — Pred nekaj dnevi je v tovarni za mesne izdelke "Arrigoni", ki ima svoje objekte v Izoli nastal požar večjega obsega. Požar je nastal v dvonadstojni stavbi, kjer pripravljajo konzerviranje rib. O požaru so bili takoj obveščeni tržaški gasilci, ki so prihiteli na kraj nesreče z vsemi gasilnimi pripravami, vendar je bilo delo oteženo, ker je pihala močna burja. V tovarni se je nahajalo 800 stotov rib, ki jih je požar uničil. Prav tako so uničeni vsi stroji in le nekaj malega so mogli rešiti. Škoda cenijo na en milijon lir. Ko je ogenj končal svoje delo, je ostalo od velikanske stavbe, ki obsega 600 kv. metrov, leogrodje. Zaradi te nesreče je bilo postavljen 2.000 delavcev in uradnikov na ceste. Toda, kakor pišejo, oblasti so se pobrigale, da jih bodo takoj zaposlile, tako da ne bodo ostali brezposelni.

FANICA OBID-JELINCIĆ UMRLA

V Jesenic pri Cerknem je umrla po vsej Goriški znana gospa Fanica Obidova, poročena z g. Zorkom Jelincićem, nekdanjim tajnikom "Zveze prosvetnih društev" za Goriško, sama tajnica "Ženskih krožkov", ki jih je vodila v okviru omenjene narodne zveze.

SMRTNA KOSA

Na svoji stoletni dedovini je umrl pretekli torek v Velikem Otoku pri Postojni po vsem Krasu znani posestnik Jože Jurca. Dosegel je visoko starost 81 let. Do smrti je skrbno vodil svojo domačijo. Vse življenje je bil odločen, zaveden mož. Tako je vzgojil tudi vse svoje otroke. Mnogi pogrebe iz bližnje in daljnje sosesčine ga je spremlila do groba. Domači fantje so mu pred hišo in na pokopališču zapeli lepi domači

**POSLUŽUJTE SE
PODJETI, KI
OGLASUJEJO V
NAŠEM LISTU!**

Dr. S. M. MILATIĆ

Zdravnik splošne medicine

Diplomiran na vseučilišču v Zagrebu in Rosariu.

Specijalist za notranje bolezni moških, žensk in otrok.

Za kožne in venerične bolezni.

Sprejema vsak dan od 15 do 18 ure.

Viamonte 1641 - 1. nadstr.

U. T. 42, Callao 3035

Buenos Aires

žalostinki, a župnik je ženo in več odraslih otrok. Vseh poslednjih dvajset let je pokojnik žaloval za svojim sinom Francetom, legionarskim poročnikom, ki je padel v koroških bojih v Šmarjeti. Naj bo spomin nanj svetel in nepozaben! Preostalim naše sožalje!

ŽELEZNA RUDA V ISTRI

Raziskovanja istrskih tal trajajo že dolga leta. Poleg premoga in bauksita pa vse doslej ni bilo mogoče najti nikake druge rude, ki bi se jo izplačalo kopati. Toda že okoliščina, da je v deželi mnogo bauksita in tudi silicija, je kazala na to, da mora istrska tla vsebovati tudi železno rudo, čeprav tako, ki ne vsebuje mnogo železa. Zato so se raziskovanja tal ves čas intenzivno nadaljevala. Ugotovilo se je, da je nekaj železne rude v Kavranu pri Pulju. V luki Bado so pred kratkim izkopali prve jaskhe do globine 30 m, spravili na dan kakih 600 ton rude ter ugotovili, da mora ruda v večjih globinah vsebovati toliko železa, da so se odločili nadaljevati raziskavanja, hkratu pa tudi že organizirati podjetje, ki bo ležišča rude eksploativiralo.

SMRT V PLAMENIH

V Gornji Kanomlji pri Idriji se je preteklo sredo pripetila huda nesreča. Pri Erjavčevih je bila vsa družina na polju, doma je ostala samo šele pet let stara Rozalija. Otrok se je igral blizu hiše in je nazadnje zbral nekaj trsk, iztaknil vžigalice, in trske prižgal. Na lepem pa so plameni zajeli tudi otroka. Iz sosesčine so prihiteli ljudje, ki so otroka s hudimi opekljinami spravili v drijsko bolnico, a kljub vsem prizadevanjem je tam v nekaj urah umrl.

LANI 20.000 ROJSTEV

Listi so te dni objavili podatke o rodnosti v Julijski Krajini. Predlanski se je v deželi rodilo 20.138, lani 20.196 otrok, tako da je rodnost v deželi narasla komaj za 0,3%. Največja je bila na Goriškem, kjer se je rodilo 4122 otrok nasproti predlanskim 3895. V reški in tržaški pokrajini je rodnost močno nazadovala.

PRVE ČESNJE

Za binško praznike so prišle na goriški sadni trg prve letošnje česnje. So še drobne in blede ter nimajo nobenega pravega okusa, vendar: prve česnje so in to zadostuje za veselje mladih in starih otrok. Prišle so s precejšnjo zamudo. Stražna zima z njenim mrazom priveskom je obsodila vso naravo v prilično 14 dnevno zapoznelost. Obetajo pa še dokaj dobro. Razevetele so se bile v prav razkošnem izobilju in nastavki so ponekod celo pregosti, kar je nevarno, da bo sad droban. Ponekod je napravil občutno škodo črv pedic, ki se je letos pojavil v izredno obilnem številu. Kdor ni pravočasno in zadostno škropil, ima veliko škodo. V celoti pa upamo na dobro letino česenj. Vreme kaže ugodno. Če bomo imeli še dober izvoz, ki bo dal primerne cene, bomo letos lahko zadovoljni.

TOVARNI AVTOMOBIL USMRTIL DEČKA

V soboto, 11. maja je vozil po Via Aseoli v Gorici lahki tovorni avto-

mobil pivovarne Dreher. V ozki ulici se je igrala tropa otrok, med njimi 6 letni Bruno Plesničar. Po nesreči se je fantek prevrnil in padel pod zadnja kolesa avtomobila. Šofer je vozil počasi, vendar ni mogel tako hitro ustaviti, da bi ne bil šel s kolesom preko nesrečnega otroka, ki je močno ranjen obležal v luži krvi. Bil je pretresljiv prizor. Ulica se je zgrozila, zavpila, zaplakala. Ženske so priskočile h krvavečemu Brunotu in mu skušale pomagati. Takoj so pavidle, da bo najbrž vsaka pomoč brezuspešna. Prinesle so zglavniki in položile nanj blede glavo z umirajočimi očmi. Medtem je prihitel "Zeleni križ" in odpeljal ponesrečenca v bolnišnico, kjer je pa kmalu potem izdihnil svojo mladost. Čuden primer, veselje v žalosti! Mati ubogega Brunota je odšla pred nekaj dnevi v porodnišnico v pričakovanju veselega dogodka. Ravno v soboto, ko ji je avtomobil ubil dragega sinka, je povila fantka. Preizkušeni materi, ki se raduje ob novi zibelki, so težko nesrečo zamolčali.

IZLET NA LJUBLJANSKI VELESEJEM ODPOVEDAN

Izlet na ljubljanski velesejem, določen za dneve od 3. do 8. junija, se ni vršil. Priglasilo se je okrog 600 udeležencev.

VREME

Naša bojazen, da nas bo ves maj nadlegovalo neprestano deževje, se v naše veselje ni uresničila. Imeli smo zadnji teden razmeroma zadovoljivo vreme. Skoraj vsak dan se sicer vljuje kratka pljuska, v glavnem so pa dnevi sončni in ugodni za poljska dela. Prave toplote pa noče biti. Smo pač v dnevih treh ledenih svetnikov Pankracija, Servacija in Bonifacija, Upamo pa, da bo s praznikom mrzle sv. Zofije njih gospodstvo nehalo in bodo zaveli preko vse Krajine topli prijetni vetrovi.

NOVO POKOPALIŠČE V IDRJI

Idrijski župan je izdal odredbo, po kateri sedosedanje pokopališče zapre 31. maja in 1. junija otvori že pripravljeno novo pokopališče. No-

Ako hočete biti dobro in poceni postreženi obiščite

**KROJAČNICO
LEOPOLD UŠAJ**

V zalogi imam najmodernejše blago za moške in ženske!

GARMENDIA

4947

La Paternal

vo grobišče je okusno, svetemu kraju primerno urejeno. Ima čedno kapelo, režeta ga dve beli, široki stezi in zelene v umetnih nasadih pestre grede. Stroški ureditve stanejo obično okrog 400.000 lir.

ZLATA POROKA

Na Volarjih pri Tolminu sta 7. maja obhajala zlato poroko Ivan Gaberšek in njegova žena Marija Kanalec. Poročila sta se dne 7. maja 1890 pred oltarjem M. B. na Ilvočici, zlato obletnico sta praznovala pri podružnici na Volarjih, kjer je slavljeneec ves čas življenja strežnik in cerkovnik. Za to izjemno priliko je prišel tolminski g. dekan msgr. Vodopivec maševat na Volarje. Njegov govor med sv. mašo in lepo petje domačega zbora sta zelo povzdignila slovesnost dneva. Podružnica sc. Brikičija je bila polna in mnogo vernikov je pristopilo k sv. obhajilu. Vsa soseska se je veselila slovesnosti in vsi voščijo zlatoporočenca — saj sta oba še krepka in zdrava — da bi srečno in šev zdravo obhajala 60-letnico. Slavljeneema želimo tudi mi še obilo lepih dni in sreče!

KMETIJSKO DRUŠTVO V VIPAVI

Poročali smo o slovesnosti v Vipavi o priliki povečanja Vipavske kleti. Naj dodamo še nekaj podrobnosti o delovanju kmetijskega društva, ki je lastnik kleti. Društvo je bilo ustanovljeno leta 1894. Njegovo delovanje je bilo vedno usmerjeno v korist članov in vseh vinogradnikov v okraju, zato vneto skrbi za prodajo izbornega, pristnega vipavskega vina. Sedaj ima pod svojim okriljem 7 podružnic in 4 točilnice po raznih krajih dežele; v Trstu, v Postojni, v Idriji, v Cerknem, v Gorici itd. Zaradi poštenega in smotrnega poslovanja se krog članov in prijateljev stalno širi. Letos ima v zalogi še okrog 2000 hl. Cena gre že nad 2 liri za liter. Vsa zadnja leta je na jesen društvu začelo primanjkovati vina. Bojimo se, da bo letos še težje in ne bo mogoče ustreči mnogim odjemalcem.

ITALIJANSKI IMPERIJ

Dne 9. maja 1936 je bil slovesno proglašen italijanski imperij. Ta dan je postal državni praznik, ki poleg proslave obletnice velja tudi proslavi državne vojaške moči. Ta dan se razdele razna vojaška odlikovanja in nastopi vojaštvo v strumnih mimohodih. Kakor povsod v državi, so tudi v Julijski Krajini dan slovesno obhajali. Vse delo je počivalo. V Trstu, Gorici in v vseh večjih krajih dežele, so se vršile razne svečanosti in so nastopile vojaške sile, združene s fašističnimi organizacijami v skupnih mimohodih.

POLICIJSKE OVADBE

Policijski uradnik os. upr. n. c. m. A. stražniki napravili na pristojna mesta 163 ovadb zaradi raznih prestopkov; po naše pravimo, da so stražniki napravili 163 kontravencij. Tičejo se te ovadbe prestopkov, ki so bili zagrešeni proti cestnemu redu, proti javni varnosti, proti avtomobilskim in kolesarskim predpisom in sličnim paragrafom, ki jih budno čuvajo mestni stražniki.

AKO HOČETE BITI ZDRAVLJENI OD ODGOVORNEGA ZDRAVNIKA

zatecite se k

Dr. A. GODEL

AKUTNE, KRONIČNE BOLEZNI IN NJIH KOMPLIKACIJE, ZDRAVLJENJE PO FRANCOŠKIH IN NEMSKIH NAČINIH KRVNE IN KOŽNE BOLEZNI ZA SLOVENCE PRVI PREGLED BREZPLAČNO

Ženske bolezni, bolezni maternice, jajčnika, prostate in neredno perilo. — Specijalisti za pljučne, srčne, živčne in reumatične bolezni

ŽARKI X — DIATERMIA — ANALIZE

Sprejema se od 9 do 12 in od 15 do 21 ure.

GOVORI SE SLOVENSKO

CALLE CANGALLO 1542

IZ TRŽAŠKO-KOPERSKE ŠKOFIJE

Tržaška škofijska kurija je za leto 1940 izdala nov pregled svoje škofije tako imenovani "Status". Zadnji tak pregled je bil izdan leta 1933. Iz novega "Statusa" posnemamo: Tržaško-koprska škofija šteje 115 župnij, ki so razdeljene v 15 dekanatov. Duhovnikov je 211 svetnih in 82 redovnih. V osrednjem semenišču v Gorici je 25 bogoslovcev, ki pripadajo tržaško-koprski škofiji, v deškem semenišču v Koprju, ki ima celotno gimnazijo, je pa samo 121 gojencev. Zaradi pomanjkanja duhovnikov je mnogo župnij praznih. V stolnem kapitlju tržaškem je tudi eno kanoniško mesto nezasedeno. Tržaški "Piccolo", ki tudi prinaša zgornje številke, kaže svojevrstno zanimanje za cerkvene razmere v škofiji, zlasti mu je pri sreju duhovniški naraščaj. Že pred nekaj meseci o priliki zbiranja prostovoljnih prispevkov za novo deško semenišče v Trstu, je pisal in tožil, da se dozda nihče ni brigal, da bi se tudi mladi Tržačani posvetili duhovniškemu poklicu, kajti nikdo ni skrbel, da bi se izmed nižjih tržaških slojev izbrali nadarjeni dečki, katerim bi se s primernimi stipendijami omogočilo študiranje v semeniščih. Zdaj pa nizko število gojencev v koprskem deškem semenišču takole pospremlja: gojencev je samo 121; zaradi pomanjkanja študijskih podpor in zaradi obžalovanja vrednega zanemarjanja v preteklosti je med temi mnogo premalo dečkov iz Trsta in iz obrežnih mest, večina jih je doma iz notranje Istre in na Krasu... "Piccolo" poudarek da ni gojencev iz Trsta in istrskih obalnih mest, nam lepo pove, odkod njegova nepričakovana vnema za duhovniški naraščaj.

V "SVETOLUCIJSKEM JEZERU" JE UTONIL

Na binško praznik v noči je vozil s kolesom iz Sv. Lucije proti Tolminu trgovec Ivan Melinec iz Tolmina. Malo pred Modrejem, kjer dela cesta ovinek, je po nesreči zavozil s ceste in kar na kolesu zdrčel naravnost v globoko vodo. Tam ga je izsledil drugo jutro domačin, ki je pri svojem delu naletel na bregu na kolesarsko pumpo, kar ga je napotilo, da je začel motriti vodovje. V svojo grozo je opazil človeško truplo, ki je z glavo naprej ležalo na visečem bregu v jezeru. Ko so utopljenca spravili na kopno, so spoznali v njem 32-letnega Ivana Melinea, ki je vodil v Tolminu trgovino s kolesi in šivalnimi stroji. Nesrečni Ivan je bil doma v Doljah pri Tol-

Ana Chrpova

Slov. babica

dipl. v Pragi in Bs. Airesu, z večletno prakso v praški porodnišnici ter v tuk. bolnici "Rawson", se priporoča vsem Slovenkam. Sprejema penzionistke iz mesta in z dežele v popolno oskrbo. Cene izredno nizke. Postrežba prvovrstna.

ENTRE RIOS 621

U. T. 33, Mayo 8182

Zanimivi načrti naših preprostih ljudi

"NOVA SLOVENIJA" V KRAJU KJER KRALJUJE VEČNA POMLAD

V zadnji številki smo pod tem naslovom objavili članek, v katerem se opisuje na kratko zamisel ustanovitve slovenske naselbine v Ekvadorju. Prinašamo sedaj, kakor smo obljubili, članek, ki ga je 11. oktobra 1939. objavil v tej zadevi ljubljanski list "Slovenski dom". Na kraju članka se spominja na možnost evropske vojne. Ista je v resnici izbruhnila in onemogočila odhod ljudi iz domovine. Mnogo je tamkaj družin, ki bi se takoj izselile. Oblasti dovolijo odhod teh družin le v slučaju, da od ljudi, ki bi že bili naseljeni v dotični naselbini, prejemo podatke in poziv za vsako družino posebej. To pomeni, da bi se naselbina lahko hitro množila, če se enkrat začne.

Prinašamo tudi prepis konzularnega dopisa, iz katerega je razvidno, da je ekvadorska vlada že dovolila obsežen kompleks zemlje za "Nuevo Eslovenio". Kdor se zanima, naj se prijavi pod Gr. C) na uredništvo lista.

Fr. C.

Od nekdanj smo Slovenci morali s trebihom za kruhom v svet. Izgubili smo v sto letih našega izseljevanja milijon svojih ljudi v tujini. Izseljevanje je bilo vedno neorganizirano, posamično, usakdo je pač šel s trebihom za kruhom. Ni se našel človek — politik, gospodarstvenik ali kdorkoli, da bi se bil posvetil nalogi, organizirati naše izseljevanje tako, da bi imeli korist izseljeniki, da bi naš narod ne izgubil svojih sinov in da bi v tej ali oni obliki imela od njih korist tudi domovina.

Kj bi se reglo, če bi bili Slovenci znali svoje izseljevanje urediti tako, da bi bili izkoristili deviško dobo izseljevanja in organizirali v tujini sklenjene, za družno urejene naselbine. V njih bi se naša kri ohranila, a tudi narodne, kul-

turne in gospodarske zveze in koristi z domovini bi bile drugačne.

Toda zato nismo imeli niti razumevanja, niti časa, niti poguma, niti volje. Zanimivo pa je, da se je prav zadnje čase dobila skupina naših ljudi — nekaj takih, ki so tujino že poskusili, nekaj pa novincev — in začela iskati v Južni Ameriki prostora, dabi se skupaj naselila ter organizirala poljedelsko slovensko kolonijo. Ti ljudje so sami dobili zveze z našimi misijonarji v republiki Ecuador, kjer so pogoji za naseljevanje v vsakem oziru najugodnejši, ter se začeli pripravljati. Če pojde po sreči, bodo v kratkem tudi odromali.

Dobili smo v zvezi s tem načrtom zanimivo pismo slovenskega misijonarja Vrhovnika, ki daje tem našim ljudem navete in podatke glede naselitve v Ecuadorju.

Pismo pravi:

Macas, 13. avgusta 1939.

Dragi rojaki!

Najlepše se vam zahvaljujem za pismo, ki sem ga prejel pred par dnevi. V Guayaquil je pismo došlo 19. julija, sem pa 10. avgusta! Ne morem vam odgovoriti po zračni pošti, ker tu mi ni mogoče dobiti avionskih znamk. Drugače pa vam bom odgovoril prav natančno po točkah.

P o d n e b j e. V Macasu in okolici je podnebje za nas Slovence ugodno. Najnižja 16, navadna 25, najvišja pa 30 stopinj Celsija. Zdani se (sonce vzide) ob 6, zmrči se ob pol 6 zvečer.

P a d a v i n e. Deževna doba traja od marca do oktobra. Največ dežuje marca, aprila in maja. Vendar ne toliko, da bi sedelo prekinilo. Ponajveč traja dež 7—10 dni. Doba poletja traja od oktobra do marca, vendar ni "suha doba", ker dežuje skoro vsak teden po par ur. Vse sestve so izven uim, le žižol se včasih pokvari. Le ozračje je vlažno ob dežju; o močvirju ni govora.

B o l e z n i. Malarija ni v Macasu doma, razen če jo kdo od drugod ne prinese. Misijonarji smo vedno zdravi,

ra napraviti tedaj zelo dolgo, v zimskem času prav mučno pot, če hoče ozdraviti. Ukrep je zato potreben. Dan in uro, kdaj bo zdravnik v omenjenih vaseh, bo županstvo čimprej razglasilo.

DROBIŽ IZ PRIMORJA

Gorica. — Prve dni aprila je obiskal Gorico tajnik fašistične stranke Muti in dal številna navodila, tako da se zgradijo povsod fašistovski domovi ter prav tako tudi v Gorici. Potegoval se je za pospešitev del kobaridske in bovške elektrarne in za novo goriško bolnišnico.

Postojna. — Pred tržaškim sodiščem se je moral zagovarjati neki Ivan Brotto zaradi poskusa posilstva Pavline Severjeve iz Šmihela pri Postojni, kar se je zgodilo že leta 1935. Proces se je vršil pri zaprtih vratih in Brotto je bil obsojen na eno leto in 6 mesecev zapora.

Trst. — Pred sodiščem je bilo obsojenih 14 tihotapev, ki so razpečavali heroin. Peter Odone in Marcel Bolko sta dobila po eno leto in 4 meseca zapora, ter 5150 lir denarne kazni. Kubat Miloš je bil obsojen na eno leto in šest mesecev zapora, ter 8.000 lir denarne kazni. Bučer Anton, Petaros Jurij, Josip Sancin so dobili po eno leto zapora in 4570 lir denarne kazni. Piecoli Ivan pa na eno leto zapora in 2312 lir denarne kazni.

vsak se hitro prilagodi podnebnju.

D o m a č i n i. Indijanci (Hivarci) so do Evropce uslužni in prijatelji; po naravi so boječi.

K r a j n a s e l i t v e. V a ž n o ! Zemlja je gozd in je treba najprej sekati. Vendar v začetku ni treba orati, seje se kar med štore. Reč in potokov je vse polno, porabnih tudi za električno. Daljavo do cerkve bom napisal na priloženem orisu.

P r i d e l k i. Za preživljanje najbolj važni so yuka (kol krompir), banane, koruza, riž, mani, fižolin in še razni postranski pridelki. Za prodajo so kava, kakao, vanilija, mani, oranže, sladkorni trs, kanela itd. Macas ima toliko živine in tako lepe, da se boste čudili. Travniki so umetni, to se pravi sejani. Sadje je tu sledeče: pomaranče, palme, banane, mango, cidras itd. Celo leto sadja ne manjka. Na kaučukovo drevo (gumi) se ne razumem, sicer pa tu raste divja vrsta "Ficus elastica" in Castillea Brasiliensis. Ne smem pozabiti še omeniti Quininovo drevo, voščeni grusin, dragoceni sadeži imenuvan Pinja (ananás).

P r o m e t n e z v e z e. Ne čudite se, če se rabi od Riobambe do sem 6 dni, pot je strašna. Ista daljava (120 km) je iz Mendeza v Cuenco, a se pride v treh dneh, deloma na konju. Ko sem pa jaz šel prvič po nji, sem rabil 6 ali 7 dni. Če pa bodo napravili cesto, se bo rabilo le pol dneva.

P r a v z a r a d i s l a b i h z v e z j e s v e t š e n e o b l j u d e n. In morate pohiteti z vožnjo, ker sedaj bodo menda res začeli delati dobro pot in bo pozneje gotovo težko dobiti ugoden prostor za obsežno kolonijo.

Ceste se dajo zgraditi brez velikih težav. Po radiu smo zvedeli, da je bil večeraj potrjen v senatu tozadevni načrt za naš Orient. Zlato imajo skoro vse reke v Orientu, vendar tukajšnje le v mali količini. Na to ne mislite. Bila bi vaša poguba.

O r o d j e. Prinesite dosti motik (tudi zame pol ducata), tudi nekaj krampov, sekir in podobnega. Pluge bi bilo po mojem mnenju tudi treba prinesiti iz Evrope. Tem bolj, ker mi je g. tajnik Orientalnega komiteja rekel, da bo dosegel, da ne bodo zahtevali od vas denarnih garancij, temveč boste garantirali z orodjem. Se lahko zanesete na te besede.

O b l e k a. Le prinesite dežne plašče, če hočete tudi puške za škodljive živali. Obležka navadna. Le zimsko perilo bi bilo odveč.

B i v a l i š č e. Zasilno bivališče se postavi v par dneh iz bambusa in palmovce strehe. Večina hiš je tu iz imenovanega materiala. Pozneje si boste postavili hiše iz desk; lesa je dosti in dragocenega. Zveri so oddaljene, kač pa je mnogo in nevarne so.

P r i h o d. V kateremkoli času je mogoče potovati. Najboljši čas pa je od oktobra do aprila. Vsekakor pa bi bilo potrebno oziroma najboljši, da bi bili v decembru že tu. V suhem času se posekani gozd zažge in je delo potem lahko. Če bi jaz ne mogel priti v Riobambo ali v Ambato, bo prišel zanesljiv človek, ki sem je že za to velikodušno ponudil.

P o l o ž a j v d r ž a v i. Kar se mene tiče, delam ves dan in sem zdrav. Bodite gotovi, da ni podnebje zelo različno, četudi ni enako. Vročina je manjša od one v Zagrebu ali Italiji. Seveda par dni v notranjost pa je že zelo vroče. Toda tja ne boste šli. Če že morate iti na tuje, se vsekakor splača priti sem, imeli boste lasten dom in lastno zemljo, z eno besedo košček domovine. Četudi je začetek težak, je vendar boljše, kot iti v rudnike in tovarne med tuje. Zemlja bo izključno vaša last. Da se tu more živeti v blagostanju, bi mogel navesti

dejstva, a ni prostora. Opozorim še, da se za prve pridelke rabi časa skoro eno leto, razen nekaj izjem. Govoril sem osebno z g. tajnikom "Del Comité Orientalista", ki pa je dejansko predsednik in ima odločilen vpliv pri vladi in vam bodo šli na roko. Bojim se le, da ne bi prej v Evropi izbruhnila vojna in bi preprečila odhod. Nemogoče je poslati od tu pošto z letalom.

Prisrčen pozdrav vsem, še posebej vam in na svidenje! Vaš v Srcu Jezusovem vdani

Dionizij Vrhovnik, l. r.

República del Ecuador
Servicio Consular

Oficio No. 177 BC.

Bremen, marzo 27 de 1939

Parcallee 55

Señor don

Francisco Cerkenik

Ljubljana

Muy señor mío:

Confirmando mi carta de 29 de noviembre, que supongo habrá llegado oportunamente a sus manos, me es grato informar a Ud. que acabo de recibir de la Cancillería Ecuatoriana el oficio No. 177 BC. en que refiriéndose a su propósito de colonización agrícola, me dice:

Señor Cónsul: — Con referencia a su atento oficio No. 427, de 25 de noviembre, transcribo a Ud. la siguiente nota dirigida a esta Cancillería, por el señor Ministro de Previsión Social:

No. 337 — ES. Quito a 23 de enero de 1939 ... En contestación a su atento oficio No. 3 — Dc., de 5 del presente ... referente al proyecto de inmigración — con fines de colonización agrícola — de un grupo de Yugoslavos encabezados por el señor Francisco Zerkuenik, el ministerio de mi cargo concreta su objetivo, para este caso, en los puntos que a continuación se expresan:

Situación. — La región a colonizar podría comprender, según elección que convenga, las siguientes zonas: ... c) Los terrenos jurisdiccionales de Mangoziza, Maizal y Macuma; y d) Región de Macas.

Los terrenos indicados prometen una brillante expectativa de riqueza, tanto por su clima inmejorable, cuanto por su exuberancia, así como por la variedad en la fauna, flora y minería. Además, es preciso indicar que en un plazo de dos a cuatro años, las regiones indicadas se encontrarán comunicadas con el centro de la República por medio de buenas carreteras.

Extensión. — En caso de constituirse los grupos inmigrantes en su Sociedad Cooperativa Agrícola, se podría conceder una extensión adecuada para los fines perseguidos. En el caso de no constituirse la Sociedad indicada, la adjudicación sería decincuenta a doscientos hectáreas por cada colono apto.

Condiciones para proceder a la adjudicación. — Los aspirantes a colonos deberán tener una certificación aceptable que garantice haber estudiado o trabajado agricultura. Deberán poseer una cantidad de dinero suficiente para subsistir dos años, así como para la adquisición de los materiales o implementos de trabajo. Tener la necesaria certificación que declare la honorabilidad de los futuros colonos y la capacidad física para los trabajos de colonización.

Facilidades y apoyos. — Podrían consistir en liberación de derechos aduaneros y más adicionales para la introducción de útiles de uso personales y de trabajo. Rebaja de fletes en los ferrocarriles del Estado, etc.

Como esta nota complementa los datos que comunicué a Ud. espero saber su resolución a fin de obviar cualquier otro inconveniente que pudiera presentarse.

José Ignacio Burbano, R. Cónsul
Muy atento y S. S.

Sovjetski izum, ki ga je Nemčija do skrajnosti izpopolnila

Padalni oddelki, to so vojaške edinice, ki jih spuščajo z letal v notranjost dežele v zaledje bojne fronte, so popolnoma novo orožje, do sedaj nepoznano, ki je v zadnjim borbah na Norveškem in sedaj na vsej zahodnji fronti igralo in bo še igralska je iz tega orožja znala ustvariti lo izredno važno vlogo. Nemška vojska svojih najbolj udarnih bojnih sredstev, ki ji pomagajo pri hitrem prodiranju v nasprotnikovo ozemlje.

Zamisel padalnih oddelkov so zasnovali v Sovjetski Rusiji. Tamkaj so se te zamisli z velikanskim navdušenjem oprijeli, doživela je velik razmah. Pred nekaj leti je bila ustanovljena organizacija, ki je imela namen širiti zanimanje za ta najnovejši "šport", ki je imel veliko privlačnost za mladino. V tej organizaciji je bilo n. pr. leta 1938 vpisanih že 55.000 učencev, torej padalcev, ki so se vezljali v skakanju z letal s padali in spuščanju ter pristajanju na določenih mestih. Dosegli so velikanske uspehe. Dve dekleti sta se lansko leto spustili z višine 7.923 m in sta leteli skozi 4 plasti oblakov, predno sta zagledali zemljo, kjer sta lepo pristali. Posebno vojska se je zanimala za ta "šport" in ga je skušala spraviti v objem svojega udejstvovanja. Začela je vezljati posebne oddelke, ki so se spuščali z letal oboroženi s strojniciami in raznim drugim priborom. S padali so spuščali na tla majhne tanke in topove. Vse to se je potem na zemlji zbralo v posebno udarno četo, ki je imela izpolniti posebne naloge. Po vsej Sovjetski Rusiji so imeli takšne vežbe, ki so med ljudstvom vzbujale največje zanimanje. Toda pri Sovjetih stvari niso šli na dno. Vzeli so jo bolj z zabavnega, gledališkega stališča, kakor neke vrste kongske dirke. Ni je bilo ljudske zabave brez prizorov letalskih padalcev. Iz resne zadeve se je razvijala zabava. To so pokazale tudi številne tekme, ki so jih organizirali po vsej državi. Telovadni festivali so bili to: skakanje z višine 600 m v poln vojni opremljeni, nato zbiranje v četo, napredovanje 10 km z maskami proti plinom, streljanje, manevriranje. Kdo bo prej, kdo bo dobil več točk. Letala so pred očmi gledalcev dvignila celo tanke visoko v zrak, jih prenesla drugam, jih spustila s padali na tla, nakar je tank hitro zbežal v bližnji gozd, od koder se je vrnil pred strmeče občinstvo. Toda bistré oči so opazile, da tank ni bil več isti. Oni, ki ga je prenašalo letalo, je bil iz mehke, lahke kovine, oni, ki je prišel pred tribune, pa je bil — pravi tank.

Nemci pa so sovjetsko zamisel vzeli v roke z vso resnostjo in jo z vso temeljitostjo izpopolnili. Iz pa-

Od koder že prideš k

DI FRANKU pojdi

RESTAVRANT

"La Corneta del Cazador"

RECONQUISTA 458

U. T. 31-5878 Buenos Aires

Prvovrstna kuhinja.

Domača in uvožena vina ter prava bosanska slivovica.

Pozor

Prodajam zemljišča na 120 mesečno odplačevanje od 28 pesov mes. naprej; in hišo z 2 sobama, kopalnico in kuhinjo, nasproti italijanske tobačne trdnice, s 2.500 takoj in ostalo na obroke.

Informiraj se: VALDES
Moliere 2746 — U. T. 64-2938
Villa Devoto

SLJIVOVICA

ŽGANJE

PELINKOVEC

VERMUT

Zlatko Badel

Avenida Maipú 3146-50, Olivos F.C.C.A.

U. T. Olivos (741) - 1304

V DAR DOBITE

na vsakih 6 slik, ki stanejo od 3—6, lepo sliko v barvah. Odprto tudi ob nedeljah.

Atelje MARKO RADALJ

Facundo Quiroga 1325

U. T. 22 - 8327

D O C K S U D

KLINIKA ZA VSE BOLEZNI

RAZPOLAGA Z 10 SPECIALIZIRANIMI ZDRAVNIKI ZA VSE BOLEZNI

Za venerične bolezni, spolne bolezni, bolezni krvi, splošno slabost, razpolaga klinika s posebnim konzultorijem, kateri se nahaja pod vodstvom poznanega specialista za navedene bolezni. Imamo zdravnike specialiste za bolezni na pljučah, obisk, jetrah, želodcu, živčevju itd.

Rayos X, Analisis

Zdravniški pregled za vsakovrstne bolezni \$ 3.—

Ordiniramo: od 9—12 i 15—21. V nedeljah in praznikih od 9—12.

GOVORI SE SLOVENSKI

SUIPACHA 28

Podjarmljena Sibirija

Mnogo je rojakov tudi med nami, ki so bili vojni ujetniki v Sibiriji, pa jih bo mogoče zanimalo kaj več zvedeti o tej veliki deželi.

V začetku 12. stoletja je zajel Rusijo mongolski val, ki se je dvignil na vzhodu, da bi planil na Evropo. Tako silen je bil ta val, da se je valil celo do srednje Evrope, najbolj pa je ta val divjal po širni evrazijski planoti, se tam razlil ter šele po poldrugem stoletju usahnil.

Takrat se je končal politični, gospodarski in kulturni razvoj, ki se je bil začel ob Dnjepru. Cvetiče, gosto naseljene pokrajine so se spremenile v puščavo. Kdor je mogel, je bežal proti severu, v gozdove. Ruska Mezopotamija, med Volgo in Oko, je oživela. Ko se je razkropila azijska svojat, je bilo tamkaj že dovolj ljudi za organiziranje, kar je storila Moskva.

Druga za drugo stopajo mimo nas mogočne sence iz kremeljskih zidov stare Moskve:

Ivan "Oderuh", neroden z mečem, spreten z rublji, je "modro in ponižno" kupoval in izžemal dežele drugih knezov;

Simon, njegov najstarejši sin, je nadaljeval očetovo delo, toda ne tako ponižno. Z imenom "Ponosni" ga pozna zgodovina;

Dimitrij, Ivanov vnuk, "močan ter nebeško lep" po besedah nekega kronista, se je boril že z dvanajstim letom s Tatari; je devet in dvajset leten premagal kana Mamaja na Kulikovskem polju;

Vasilij, njegov vnuk "Mučenik", se je boril dvajset let vsehovsod; bil je ujet ter oslepljen. Obdan z neujestano temo je grabil naprej, nagrabil več, ko njegov srečni ded;

Ivan III., moskviški knez, se je prvi nazval carja. Beseda "car" je iz besede "Cezar". Rimskega imperija sijaj je mikal tega moskviškega kneza. Šele po sijajni zmagi nad Tatari (1472, kan Ahmat) se je začel pravcati carja; povrh vsega se je v drugo oženil z Zofijo, vnučkinjo zadnjega bizantinskega cesarja. Bizanc je bil dedič Rima, Moskva dedinja Bizanca.

Na jugu Turki, na vzhodu Tatari, zapadno pa Poljaki. Torej, Moskva, kam? Preostala jim je le težavna pot do Belega morja, ki pa jo je zapiral svobodni Novgorod.

Novgorodčani so bili trgovci, trgovci pa ljubijo svobodo; ki koristi trgovini. Novgorodsko bogastvo je bilo, kar se dogaja često, posledica revščine. Lega tega mesta kar se da ugodna za trgovino, za poljedelstvo pa ne. Vse naokoli močvirja, neprehodno barje, jezera in gozdovi. Za žito s polj ob Volgi in Oku so dajali blago, ki so ga dobivali od holandskih trgovcev, ki pa niso dali ničesar zastoj, v zameno so zahtevali kožuho, smolo, med in zobovje mrožev. Med zapadom in vzhodom je šla trgovina na ta način le skozi novgorodske roke, cekini, goldinarji ter rublji pa so ostali v mestu.

Toda prodaja lastnega blaga se obnese najbolj. Novgorodčani so zato sedli v čolne ter veslali vzdolž Volhove na Ladoško jezero, od tam preko Zvira na Oneško jezero. Po rekah in jezernih so veslali nato više proti severu, globlje proti vzhodu. Kjer niso mogli s čolni, so jih vlekli po suhem, nato pa po Dvini tja do Belega morja.

Nevaren in težaven je bil pohod iz bogatega in veselega Novgoroda

posamični in v skupinah po več sto naenkrat, ki se spustijo iz 100 nosilnih letal, se začnejo vežbe za padanje - po noči. To je bolj nevarno, ker padalec ne vidi pod seboj ovir, na katere bo priletel. Ako pade ne kakšno drevo, se padalo samo odloči in padalec prepusti samega sebi. Ako pade v vodo, mora znati plavati in je čoln tako pritrjen, da se na pritisk gumba takoj napolni z zrakom. Padalec je torej v življenjski nevarnosti, toda njegova poslušnost in disciplina sta tolikšni, da izpoln postavljeno mu nalogo.

Padalec mora biti pripravljen in tudi to je padalska šola vse predvidevala, — da pristane v sovražni deželi sredi sovražnega ljudstva. Zato ima natančno odmerjene naloge. Naloge pa so na splošno sledeče: Padalec morajo v zaledju sovražne fronte če le mogoče zasesti letališča ter tako omogočiti svojemu letalstvu, da pristaja z orožjem in novimi četami. To je poglavitna vloga v sodobnem vojskovanju Nemčije. Nadalje mora padalec poškodovati prometne zveze v sovražnem zaledju, poškodovati proge, mostove, sejati nered in nemir in napraviti v sovražnem zaledju vtis, da je nasprotnik že obkoljen od vseh strani in računati, da je drzen nastop, ki vzbuja presenečenje pri nasprotniku, že pol pota do zmage.

Na Norveškem, v Belgiji in na Nizozemskem so padalec pokazali v polnem obsegu, kako velikanske vrednosti je njihovo delo v sklopu celokupnega ofenzivnega nastopa.

Seveda so sedaj tudi Rusi vzeli zadevo resno v roke ter so iz "športa" napravili pravcato zračno vojno in prenašajo letala resnične tanke.

V vojni so težki

topovi velike važ-

nosti. Na sliki se

vidi tovarno, kjer

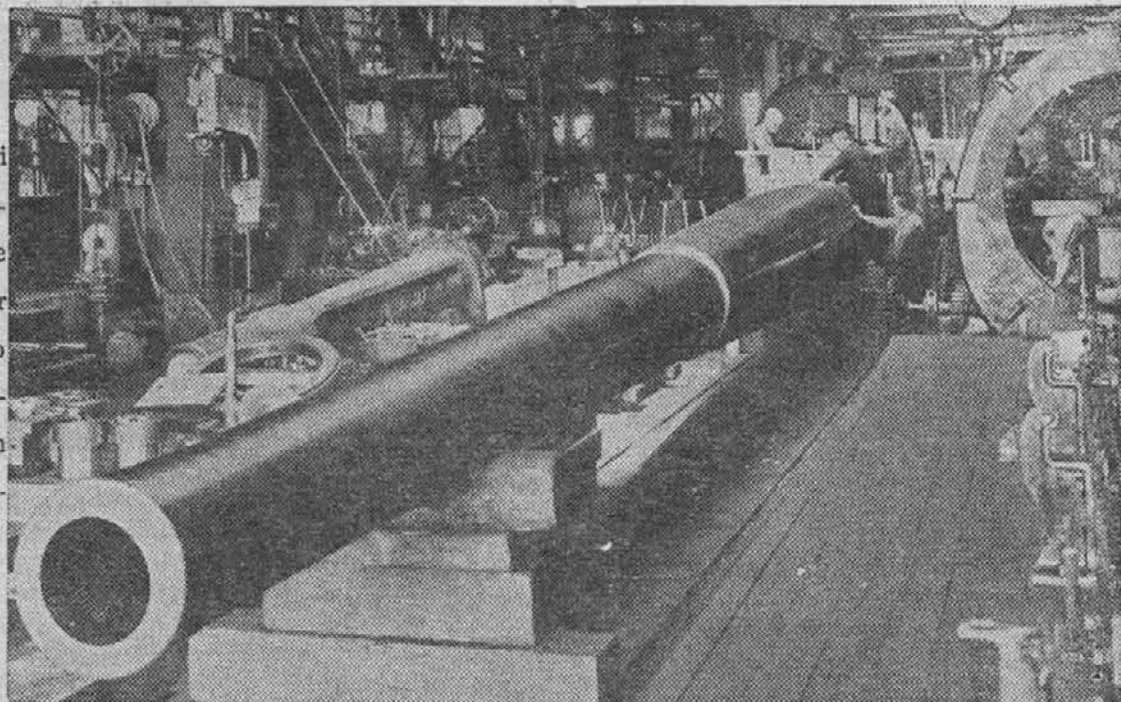
Angleži izdelujejo

težke in dalekonos-

ne topove, ki jim

bodo najbrže kma-

lu prav prišli.

v daljni led in pragozd. Bolj in bolj so bile divje pokrajine ter ondtni prebivalci; oster mraz, pa toliko gostejša kožuho. Tam so bili predeli, kjer ima leto tako rekoč le dva dni: poletje in zima. Tamkaj je bila tudi "velika skala", kot so Novgorodčani imenovali Ural.

Skoraj sto in petdeset let so si Novgorodčani utirali težavno pot v svet: od Finskega zaliva do Urala. Ob Dvini so postavili svoje kolonije ter bogato mesto Ustjug prav na križišču cest, ki iz Moskve in Novgoroda vodijo proti Uralu. Vanj so vdrli Moskvičani.

Prebivalci v Ustjugu so bili kristjani. Cerkovniku se je leta 1345 rodil sin Stefan, ki ga pozna zgodovina. Bil je diakon v ustjuški katedrali, nato je stopil v samostan, kjer je študiral in preživel ondi deset tridih asketskih let. Nato je — ves ljudski — spreobračal Sirjene kot misijonar v Permski deželi. Sestavil je sirjensko slovnico, prevajal grške, pa tudi druge nabožne knjige v sirjensko. Božjo besedo je oznanjal v sirjenskem jeziku, postavljaj lesene cerkve bolj in bolj proti severu, celo ob Uralu, kjer so se že naselili Rusi. Ker je živel in trpel z ljudmi pod ruskimi mogočniki, je umrl zgodaj, že v 50. letu. Pozneje so ga proglasili za svetnika.

Ivan IV. "Grozni": Anika Stroganov

("Štej prejemke, pozabi izdatke!") Ponižno se je priklonil carju v Moskvi Anika s svojimi sinovi leta 1557, seveda ne praznih rok:

"— — — Pot vodi skozi Permsko deželo. Suha prazna ter brez ljudi je zemlja tamkaj. Daj mi jo — —"

Car je okleval, njegovi svetovalci so mu prigovarjali. Anika je postal "poveljnik" te zemlje. Za odškodnino naj mu plačuje le davek. Nameraval je narediti kupčijo, naredil pa je zgodovino. Zbudil je zanimanje za Sibirijo. (Nekaj let pozneje je angleški kralj Karel II. postal vladar Kanade, čeprav je bila ta

Veliki zavod "RAMOS MEJIA" Venereas

ANALIZE urina brezplačno. Analize krvi. Popolno moderno zdravljenje. SIFILIS v vseh oblikah. Popolno zdravljenje na podlagi krvne analize (914) KOZA: Krončni ispani, mozoljčki. Izpadanje las. Ultravioletni žarki. ZLATO ŽILO: zdravimo brez brez operacije in bolečin. SPOLNA ŠIBKOST: Hitra regeneracija po prof. Cicarelliju. ŽIVČNE BOLEZNI: Nevralgija, izguba spomina in šibkost. REVMAZEM: kila, nadua, gota, šibkost srca, zdravimo po modernem nemškem načinu. PLJUČA: Kašelj, šibka pljuča. CREVA: colitis, razširjenje, kronična zapeka. GLELO, NOS, USESA, vnetje, polipi: brez operacije in bolečin. POPOLNO OZDRAVLJENJE \$ 30.— PLAVEVANJE PO \$ 5.— NA TEDEN Naš zavod s svojimi modernimi napravami in s izvrstnimi SPECIALISTI je edini te vrste v Argentini. — Lečenjajamčeno. — Ugodno tedensko in mesečno.

OD 9—12 OB NEDELJAH OD 8—12
Rivadavia 3070
PLAZA ONCE

manj njegova, ko Sibirija carjeva.) Car je sprejel davek, zanj pa je Anika dal Sibirijo.

Kar so potrebovali na carskem dvoru, jim je preskrbel Anika. Mar ta svetlooki ruski kmet čara? so se spraševali. Je hotel car na lov, mu je Anika poslal sokole, se je hotel razvedriti, mu je Anika poslal medvede, mu je bila postelja pretrda, je od Anika dobil puha. Ko vodka ni bila več moderna, je pil car Anikovo vino, o jedeh na carjevi mizi sploh ne gubimo besed. Ne samo ruska mesta, celo Evropo je zalagal Anika s soljo.

V Moskvi so skovali bajke o Aniku in njegovih zvezah z deželo, ki jo je skrnil pred Moskvom. Prvič takrat se je pojavilo njeno ime. Mangazeja. Vsekakor od imena "Mokazeja", skrivnostnega vladarja onstran Urala, ki je ljudi (Samojedi). Njegovo ljudstvo prebivali poleti v vodi, pozimi zamrzne na suhem, spomladi se spet odtajajo. Lisice molzejo ko krave, medvedje love ribe za ljudi, vervece padajo kar z neba...

Sedemdeset let, stari! Mar se odpočiješ, Anika? Stori si svoje; le smer še pokaži, stari kapitan. Pošlji svoje sinove, naj se prijazniijo z nevarnostjo, ko mečejo pesek v oči carju...

In sinovi so pozabili na carjev ukaz: "Ne begunec, ne tatov, ne postopačev." Delali so ognjevitno. Našli so železo, toda rumene medije ne "za carja". Anika je nadzoroval topilnice, poleg tega pa se je od pritepenih delavcev naučil, kako se zidajo plavaji po angleškem vzorec.

Stroganovi poleg tega niso bili zaletavci. S posestev nikogar niso pregnali nepremišljeno. "Več zaleže do brota, ko nasilje", je bilo njihovo vodilo. Sicer izgube ljudi, brez njih bi bili v nov deželi brez moči.

Osem in sedemdeset let je živel Anika. Naredil je zemljevid Permske dežele. V mogočem loku se vije Kama, lačno se zajeda vanjo Čusovaja, pajčje opletata "pusto" ob Anikovem grobu. Anika je dovršil svoje. Pokazal je smer, tri sto let se je obračala ladja po njej.

Kučum, sibirski car

Znal se je uveljaviti ta potomec Džingis kana. Podjarmil je Tatara, Samojedi so mu plačevali visoke davkve, sam pa se je naselil v mestu Sibir, katerega ostanki leže 60 km proč od današnjega Tobolska.

Vsem sibirskim rodovom je naložil davke ter živel veselo. Zgodovinar Herodot sicer omenja krilate leve, ki stražijo sibirski zaklad, vendar pa Kučum ni bil bogat. Imel pa je dragocena krzna, preproge in konje. Prvo dvojico za udobje, konje za kratek čas. Zlasti je cenil kobilje mleko, ki krepi telo, skisano — opojno, kakor sladko! — sveži duha. Bil je sicer mohamedanec, toda pil

je alkohol v tej obliki, v kakršni ga prerok ni prepovedal.

Pisal je Kučum carju: "Piše svobodni vladar, Čučum - car, mogočnemu knezu — belemu carju! Slišal sem, da si mogočen in dober vladar. Najina očeta sta sklenila mir med seboj. Sli so hodili na obe strani, ker je tvoja dežela blizu. Najini ljudje so med seboj živeli v miru, ni bilo med njimi sovraštva..."

Torej tako si naj razlagamo zgodovino? "Sli so hodili na obe strani..." to je bilo takrat, ko je knez Kurbskij vpregel v svoje sani položnike "svobodnega" vladarja.

Ivan mu je odgovoril: "Kdor hoče mir, mu ga damo. Skleniva ga. Osvobodimo naše, ki jih imaš zarobljene. Očetov prijatelj je tudi sinov prijatelj. Priznavam te za brata, tebe, ki hočeš mir." (Ivanove limanice.)

Bilo je v 16. stoletju. Daleč proč od cest svetovne zgodovine je ležala Moskva, še dalje dežela Stroganovov. V tem stoletju so Evropejci odkrivali svet ter si ga delili med seboj.

Iskali so Kitajsko, namesto nje so našli New Foundland; iskali so zlato in dišave, našli so kabeljau; iskali so Indijo, našli platin in braziljsko drevo.

Misel o severovzhodni pomorski cesti, za katero so tvegali svoja življenja Angleži, Holandci, Svedci in Rusi štiri stoletja, je sprožil — Italijan.

aPolo Giovio je bil zgodovinar. Po pogovoru, ki ga je imel z moskviškim poslanikom, je napisal leta 1525: "...domnevam, da bi od Dvine proti vzhodu prišli na Kitajsko."

Mislil je na Kitaj Cabot v Londonu, Ivan "Grozni" v Moskvi, toda najbližje so mu bili Stroganovi v Kankonu.

Kozaki

Ivan "Grozni" ni Stroganovim Sibirije samo podaril, celo ukazal jim je, naj postavijo trdnjavo ob Tobolu. V jedru pa jim je velel vojni pohod, čeprav jim ni dal vojakov; Stroganovi so morali oborožiti svoje ljudi.

Lahko je deliti tuja tla ter razpolagati s tujimi vladarji na karti. (Nadaljevanje)

RESTAVRACIJA

"PRI ŽIVCU"

kjer boste postreženi z dobrim vinom, pristnim pivom in vedno svežo domačo hrano. Prostori pripravi tudi za svatbe.

Rojakom se priporoča lastnik
EMIL ŽIVEC

Osorio 5085 — La Paternal

Kavarna in pizerija

Razna vina — Vsakovrstni likerji in vedno sveže pivo.

Rojakom se priporoča

PETER FILIPOVIĆ

WARNES 2101 esq. Garmendia

U. T. 59 - 2295

La Paternal Bs. Aires

ALI SI ŽE PRIDOBIL NOVEGA NAROČNIKA?

ZOBOZDRAVNIKA
DRA. SAMOILLOVIĆ
de Falicov in
DR. FELIKS FALICOV
Sprejemata od 10 do 12 in od 15—20 ure.

DONATO ALVAREZ 2181
U. T. 59 - 1723

Najnovejšo blago za leto 1940
SUPERLAN in CAMPER
dobite v zalogi v krojačnici

"PRI ZVEZDI"

Ugodno priliko nudim svojim
klijentom s plačevanjem na mesečne obroke. — Obiščite me in se boste sami prepričali

Cene nizke.

Za obilen obisk se priporoča
rojakom

STANISLAV MAURIĆ
TRELLES 2642 U. T. 59-1232

Oh ta nagajivček!

Komaj sem še našel hišo. Lep čas je že minil, odkar sem zadnjič potrkal na ona vrata. Človek ne more vsemu kaj. Saj si lahko mislite, da ni mogoče, če je pa neka tisoč slovenskih ognjišč v Buenos Airesu in okolici. Pri najboljši volji jih ni mogoče obiskati več kot 20 na teden in na leto torej tisoč...

Nisem že vedel za številko hiše. Zapisane je nimam, ker Duhovnega življenja nimajo naročenega, — ker ni denarja, ne časa...

Marsikaj se je spremenilo med tem. Mlada žena je postala med temi tudi mati. Zato mi je bilo razumljivo, zakaj ni mogla takoj odpreti. Njen sinko je med temi prišel že do — hlačk. Seveda. Saj bo imel že dve leti.

Začuden me je pogledal fantek. Naravno. Saj me še ni nikoli videl. In kdo ve, če ni to tisti "bav-bav" s katerim strašijo otroke... Bav-bav; vse otroke pobrau...

Fantek je imel silnega posla. Kako ne. Saj v nobenem bogatem muzeju ni za ukega človeka toliko čudovitega in neznanega, kot je bilo za tega bodočega učenjaka v mali skrinjici, kjer je bilo gumbov vseh vrst, zaponk in odrezkov, kreda in svinčniki, igrače in stekleničice... Saj to je za otroke več kot muzej. Pa je fantek prelagal sedaj sem sedaj tja, pa je skrinjico zopet zvrnil in zopet vanjo nazaj zložil njeno bogastvo...

Toda gorje, če sem se skušal jaz kaj pritakniti tistim zakladom. To pač, če se mu je zahotelo, da je kaj treščil po tleh. Samo tedaj sem smel pobrati, toda gorje, če sem mu skušal izmakniti kak knof. Takoj je bil alarm. Mali je očitno navajen, da vselej njegova velja.

"Je še tako mal. Saj nič ne razume", tako ga je branila mati in ga poljubila. "Kajne srček moj, da si priden!"

"Na, da ne boš jokal!" in je stopila k omari, kjer je posoda s sladkorjem. "Na le izberi."

Dobro je zamotiti otroke, kadar ga prime kaka muha, toda prav pa ni, če njegova obvelja, ker tako se nauči trme in hoče vselej užgati.

Fantek si je izbral sladkorček. Mama mu je dala še enega in spravila posodo spet nazaj na svoje mesto.

Otrok pa v jok. Hotel je sladkornico nazaj.

Mama je bila pa drugih misli. Dala mu je podobno posodo, toda prazno, da bi se lahko igral z njo po mili volji.

"No quiero"... je kričal drobljanček in sill s svojo samoglavostjo. Zastonj mu je mama skušala dopovedati, da je zanj tista prazna posoda, da bi sladkor raztresel, če mu da sladkornico. Fantek je kričal in cepetal z nožicami, tako dolgo, da se je mama malemu nasilniku udala in mu ugodila.

Zmagoslavno se je smehljaj fantek, ko je končno užugal. O sedaj on že ve, kako je treba. Kričati in vpiti. S tem zmaga mamó vselej.

Je vse zastonj. Saj noče biti tiho, dokler mu ne ugodim.

In kako bi mu ne ugodila mama, ki ga ima pa tako rada. Saj je ves njen.

Kaj pa kadar je doma ata. Ali je tudi z njim tak? sem pozvedoval.

O, tisto pa ne. Kadar je on, pa lepo molči in mu je vse prav.

Ali ima fantek kaj rad ateta? Pa kako rad ga ima!

In vendur mu on ne pusti njegove trme! Zakaj se pa vi bojite zameriti se mu!

Mene noče tako poslušati kot ateta.

*

To je ena izmed osnovnih napak pri vzgoji. Življenje naših ljudi v izseljenstvu je vse drugače kot doma. Tamkaj je bila pri hiši še tašča ali kaka teta, ki je poznala življenje, ki se je vzgojne modrosti že v življenju naučila; tukaj je pa vse na mladi ženi, ki preje ni niti vtegnila niti imela prilike, da se kaj izobrazila v vzgojnih zadevah. Dostikrat pa zato tudi nobenega smisla ni imela... Koliko je danes takih deklet in tudi med Slovenkami niso izjema, katerih vsa skrb je le v tem, kako dobiti fanta, kako priti do moža... malo pa, ali prav nič, ne misli na to, da bo morala biti tudi mati, ki bo nujno potrebovala osnovne vzgojne modrosti. Brez te vzgojne predpriprave bo njeno družinsko življenje samo trpljenje; njeni otroci bodo pa velika pokora zanj in za sosede, bodo počestni razbrzdanci.

Mnogokrat pravijo tukaj, da je

drug v drugega s pogledi, polnimi krvnega sovraštva.

— Ne, — vzklíkne Katarina, ko je videla, kako je bil človek, radi katerega je prišla v daljni samostan trapistov, nepopisno lep, — nikar ne verjemi tega, kar sem ti prej povedala.

Aleksander, nikdar bi te ne mogla ubiti, — ne, nikdar bi ne mogla spregovoriti besede, ki bi te uničila, — saj to bi pomenilo da bi ubila samo sebe!

— Mar nisi bila na boljši poti, da bi me umorila, — vzklíkne Aleksander Potemkin, pri teh besedah pa je Katarino zaničljivo meril, — ko si me poslala v Sibirijo, v ta samostan, — ko si me izročila surovim kozakom na milost in nemilost?

Ali si tudi takrat skrbel za moje življenje?

Ni tvoja zaslug, da sem prišel živ v ta samostan, da sem zdrav prispel na polotok Kola, na najsevernejšo točko Rusije, — ne, če bi jaz ne bil imel tako železne volje, če bi ne bil tako zdrave narave, bi bil brez dvoma propadel na tej težavni poti.

— Mar so te mučili, prokleti? — vzklíkne Katarina. — Ne, ne, — Bog mi je pričá, — to ni bila moja želja.

Oh, hotela sem se maščevati, ko sem sklenila, da te bom poslala v pregnanstvo, ta prokleti Subov pa me je zapeljal in nagovoril k temu! Umoriti ga bom ukazala, — naj ga raztrgajo na kosce, — poslala ga bom na morišče! Vrni se meni, Aleksander Potemkin in videl boš, kako bodo vsi ljudje klečali pred teboj, zahtevaj od mene karkoli hočeš, žrtvovala ti bom toliko tega, kolikor ni še nihče nikdar žrtvoval nobenemu človeku.

Napiši mi imena vseh tistih, ki jih sovražiš in vse bo ubil rabljev meč — za tvoje življenje, Potemkin, bom žrtvovala tisoče in tisoče človeških življenj — za tebe sem pri-

pravljena žrtvovati Rusijo, carski prestol in carsko krono.

— Kaj, mar hočeš radi mene ubijati ljudi? Nedolžne ljudi? Oh, to bi brez dvoma ne bila pot po kateri bi si osvojila moje srece.

— Mar ni poti, Aleksander, — zahtei Katarina, — mar ne smem upati, da bi te zopet pridobila zase? Oh, Potemkin, pogledaj moje solze, kako te prosim s sklenjenima rokama!

Še nikdar se nisem ponižala pred nobenim smrtnikom, nikdar še nisem klečala pred nobenim človekom, toda pred teboj bom klečala na tleh, Aleksander.

Poglej, — pred teboj klečim v prahu, — tukaj leži pred tvojimi nogami vladarica ruskega carstva, tiran ruske države, tukaj leži v prahu krona svete Rusije.

Zamolkel pade, — Katarina je padla pred ljubljениm možem na kolena.

Potemkin pa se obrne.

— Vstani, — reče nekdanji caričin milijenec, — vstani, — to je nedostojno, — ne, — ne, človek mora klečati samo pred Bogom, ne pa pred ljudmi!

Nepozabi, da si carica in da te milijoni spoštujejo kot svojo vladarico in sveto carico.

— Pred teboj bom klečala, — nadaljuje carica Katarina in razširi roke, — pred teboj bom klečala in se se plazila po blatu, dokler ne bom prispela na svoj cilj.

Potemkin, Aleksander, pokaži mi pot, ki jo moram ubrati, da bi si zopet pridobila tvojo ljubezen!

Čeprav bi bila ta pot posuta s trnjenjem, čeprav bi si okrvavela noge pri vsakem koraku, — bi šla z veseljem po njej in bi ne čutila nobenih bolečin!

Če te že moje solze ne morejo gani, čete ne boli moja nesreča in se ne spominjaš več na najino nekdanjo srečo, — se me vsaj usmili, imej usmiljenja za nesrečnico, — čeprav

pa tudi svojim lastnim neurejenim željam.

Zato je danes svet tako poln potepuhov in delomrznicev, ker je bila njihova prva vzgoja zgrešena, ker so se vzgajali samoglavji, ki niso nikoli hoteli in znali upoštevati potrebe in volje in želja drugih, med katerimi so bili.

"Yo quiero"... takole kriči in cepeta drobljanček.

Tedaj mora mama razumeti, da ljubezen ni v tem, da otroku ugoditi. Prava ljubezen je v tem, da otroka s pravo strogostjo ukloni. Nič zato, če bo nekaj časa otrok kričal. Bolje je, da enkrat kriči 10 minut, drugič 5, tretjič pa 2 minuti, potem bo pa mir...

Morda pa niti tega ne bo treba, ker bo zadostovala odločna beseda in oster pogled, pa bo mali nasilnik uklonil svojo trgoglavost.

Prava vzgoja zahteva odločen upor proti samovoljni takoj, kadar se pojavi pri otroku znamenje, da hoče s trmo kaj izsiliti.

Moti se mama, če misli, da je otrok ne bo imel rad, če bo z njim stroga, kadar je otrok trmast... Prav nasprotno bo doživela: zaigrala bo otrokovo ljubezen, če ga bo preveč razvajala in "črtljala".

Janez Hladnik

CERKVENI VESTNIK

14. julija maša na Avellanedi za rajnega Adama Gomboc. Molitve na Paternalu.

21. julija maša na Paternalu za č. g. Cirila Zamar. Molitve na Avellanedi.

28. julija maša na Avellanedi za Karolino Budin.

Cirilova nedelja je bil lep praznik. Dopoldne smo se zbrali številno pri sv. Neži, kjer je zapel veliki zbor. Nagovor pa je imel čast. p. Superior Gašpar, ki nam je napravil celo to veselje, da nam je tudi po slovensko par besed povedal. Maša je bila za rajnega Jožeta Kastelica.

Popoldne smo pa imeli veselo razvedrilo. Zbralo se je 150 oseb. Seveda štejemo v to tudi otroke, ki so bili posebno živahni. Prišla sta tudi oba naša rojaka duhovnika dr. Kisilak iz Klaypole in frančiškan p. Gabrijel Arko. Tako smo v veselju najprej zapeli litanije in nato proslavili god naših dveh Cirilov, ki sta voditelja našega petja: Ciril Jekše na Paternalu, na Avellanedi je pa prevzel petje Ciril Kren.

Lahko smo bili veseli. Saj so se nam polne mize tako razposajeno smejale, da smo se po pravici čudili, od kod se je nabralo toliko sladkosti. Bilo je potie, kolačev, kruhkov, štraub... le kdo bi naštel vse slašičice, katere so pripravile za ta praznik naše dobre gospodinje in mladenke, le kdo bi pretehtal skrb in delo, ki so ga imele gospe, ki so vse priprave vodile: Coticéva, Kerševanova in Paškulinova.

Vsem naj poplača Bog in naša sveta apostola Ciril in Metod.

Janez Hladnik

Naznanilo!

Rojakom sporočam, da sem prevzela RESTAVRACIJO na Chacariti, v kateri imam na razpologo vedno sveže pivo, najboljša vina in vedno svežo domačo hrano. Na razpologo je tudi lepo urejeno zimsko KEG-LJIŠČE.

Za obilen obisk se priporoča
MARIJA SANCIN
Jorge Newberry 3372
Buenos Aires

Slov. Babica

FILOMENA BENEŠ-BILKOVA
Ordinira od 9 zjutr. do 9 zvečer
LIMA 1217 — BUENOS AIRES
U. T. 23 - Buen Orden 3389

Aleksander Štoka

STAVBENO TEHNIŠKO
PODJETJE

Se priporoča našim rojakom.
ALVAREZ THOMAS 1035
U. T. 54 - 2756
Buenos Aires

ZGODOVINSKI ROMAN Caričin ljubljenec

Nadaljevanje 189

S teboj bi stanovala v najrevnejši kolibici, globoko v gozdu, — poleg tebe bi hotela biti tudi kmetica. ki si mora s trdim delom služiti svoj vsakdanji kruh!

S teboj bi hodila po vaseh kot beračica, šla bi iz dežele v deželo, toda kako bi bila srečna, ko bi vedela, da si moj in da boš ležal v mojem naročju, ko bo napočila noč.

S teboj bi hotela stradati in tripeti pomagankanje, delala bi in se mučila, edina nagrada in sreča pa bi bila zavest, da pripadam tebi!

Potemkin, reci mi samo eno besedo in jaz bom zavrgla vse, kar imam, vse bogastvo in noč, ničesar nočem imeti, ničesar drugega biti, kakor tvoja žena, tvoja Katarina!

Če pa hočeš vladati, čehočeš biti bogat in mogočen, pojdi z menoj v Petrograd.

Tam boš postal mogočen, kakor si bil nekoč!

Vsej državi bom objavila, da je Aleksander Potemkin združil v svoji roki vso vladno.

Ti boš moj sovladar, če pa hočeš, se bova poročila, najin zakon pa ne bo tajen, kakor je bil zakon z Gregorjem Orlovim.

Vsemu svetu bom pokazala, da te ljubim, kakor more ljubiti žena svojega moža!

Pred dvorom bom klečala pred teboj, — pred svojim narodom ti bom poljubila roke, Aleksander Potemkin!

— Dovolj, dovolj! — vzklíkne Aleksander Potemkin. — Saj to je norost, kar govoriš, — razen tega pa je — vse zaman.

— Zaman?

Torej vse je zaman? — krikue Katarina.

Mar te ni omamila moja lepota? Mar niso imele moje obljube toliko moči, da bi te ganile?

Če je pa tako, ti ukazujem, kajti jaz sem carica, tvoja gospodarica, ki ti da lahko odsekati glavo, če se ji zljubi, ena sama njena besedica te lahko uniči — in ta žena ti ukazuje, da jo ljubiš!

Katarina je skočila s postelje.

Sedaj je stala ponosno vzravnaná pred Aleksandrom Potemkinom, ki je še vedno ležal na svojem ležišču.

Redovniška halja ji je padla z ramen, blede mesečina pa je razlivala svojo skrivnostno svetlobo po njenem belem vratu, oblilih ramen in prsih.

V tem trenutku je bila zopet prava carica.

— Ljubi me! — vzklíkne carica Katarina. Ljubi me, sicer se igraš s svojim lastnim življenjem!

Ali pa morda misliš, — nadaljuje Katarina in njen glas se je tresel od razburjenja in strasti, — da bom mirno gledala, kako ljubiš drugo?

Če te ne bom več mogla objemati in poljubljati, če ne bom več mogla ležati v tvojem naročju, boš ostal do konca svojega življenja v tem samostanu, ker nočem, da bi mislil nanjo!

Ne mislili nanjo, ne sanjari o njej!

Ha, te sanje me spravljajo ob pamet, slišala sem, kako si šepetal njeno ime in hrepnel po njej, — kakor da bi že ležal z njo v isti postelji!

Slišiš-li, nočem — jaz, tvoja carica noče — kadar pa Katarina ruska noče, ne sme njen podanik sanjati takšnih sanj!

— Mojim sanjam ne moreš ukazovati! — odvrne Aleksander Potemkin. — Tudi tvoja moč ima svoje meje, — mogoča si v svetu, ni mogočnejše žene od tebe, mojim mislim pa ne moreš ukazovati, v carstvu sanj si ničla!

— Potemkin!

Katarina?

Sedaj je tudi Potemkin vstal.

Ta dva človeka, ki sta nekoč ljubila drug drugega, sta strmela sedaj

Ran Bosilen:

SREČA IN RAZUM

Bogataš je našel Raztrganca. Pripeljal ga je v lepo hišo pred cesarskim dvorom.

Mladenič je bil lep, ko pa so ga oblekli v dragocena oblačila, je postal še lepši. Kdorkoli je šel mimo, vsakdo se je ustavil in ga gledal.

Iz dvora ga je videla tudi cesarska hči. Ugajal ji je. Hotela se je poročiti z njim. Nenehoma je mislila nanj. Nazadnje je oče privolil in cesarjeva hči se je poročila z lepim mladeničem.

Toda cesarjev zet ni izpregovoril niti besedice s svojo ženo. Ves dan je sedel v kotu sobane in ni dvignil pogleda do cesarjeve hčere. Nekega dne pa je vstal, jo trikrat udaril po licu in spet sedel.

Cesarjeva hči je jokaje zbežala k očetu in mu rekla:

"Očka, spodaj tegale norca, ali pa se bom pogubila! Ni dovolj, da ves dan molči, zdaj je še roko dvignil name! Trikrat me je udaril po licu!"

Cesar se je razjeli. Zapovedal je mladeniču odsekati glavo.

Krvnik ga je odpeljal iz sobane in dvignil roko, da bi ga pogubil. V tistem hipu pa se je vrnil mladeničev razum in rekel sreči:

"Kako je, posestrima?"
"Slabo! Glej, zdajle bo mladenič izgubil življenje!"

"Ne bo ga izgubil, ne! Ne boj se!" je rekel razum. — "Hotel sem ti le pokazati, kako daleč lahko prideš brez mene. Zdaj sem spet tu in vse se bo uredilo!"

Mladenič je zaustavil krvnikovo roko in izpregovoril:

"Še dve besedici hočem povedati cesarju!"

Krvnik je sporočil to cesarju in cesar je poklical mladeniča k sebi. Pri njem je bila tudi cesarjeva hči.

"No, mladenič, kaj si vendar le izpregovoril?" je vprašal cesar.

"Izpregovoril sem, častiti cesar" je odvrnil mladenič. — "Preden umrem, bi ti rad povedal, čemu sem tako dolgo molčal in čemu sem udaril tvojo hčer."

Mladinski kotiček

"Govori!"

"Molčal in pobešal sem glavo zato, ker sem hotel izkazati čast cesarjevemu rodu. Prvič sem udaril tvojo hčer, ker ni razumela, zakaj sem molčal. Drugič in tretjič pa sem jo udaril zaradi tega, ker ni marala ubogati očeta in se je omožila s človekom, ki ni zanjo."

"Si zame, si!" je zaklicala cesarjeva hči in se mu vrgla okrog vratu. "Očka, odpusti mi!"

Cesar se je zasmeljal in odpustil mladeniču.

Mladenič pa je postal tako moder, da mu je zapustil cesar ob svoji smrti celo svoje cesarstvo.

In mladi car in carica sta srečno zavladała.

(Iz bolgarščine prevedel K. Špur, — St. Atanasov).

Na Vidov dan

Oj Kosovo polje, ravnina razpeta kakor božanstva neskončnega dlan. Oj, Kosovo, v tebi bila prizadeta dedom je našim najhujša vseh ran.

Oblast jim bila je tu nekdanj odvezta moči posvetni udar bil zadan, a tamkaj bila je spet nada početa da nam po mraku zasije nov dan.

Kaj narodna volja storila je sveta? Čudež, da čudež, oj čudež neznan: v poraza dan, četa da vriska nešteta Vidovo, glejte, je praznik svečan.

Zdaj Kosovo, Vidovo, skupnost usode, trojstvo to sveto živi naj vsekar! Trojica v edinosti združena bode, nikdar ne zmajaj nben je vihar!

Mi — Ne — dijakinja:

O MALI SONJI

Hladno jutro...

Predmestna ulica je bila še vsa v senci, le strehe njenih hiš so se blešale. Kmalu se je pa razlila naokoli svetloba — rumena in žareča. Razlivala se je navzdol v širokih plasteh — glej — vzplamtela so okna.

Od daleč se je čulo zamolklo bučanje strojev iz tovarne, nagli udarci ob zvonečo kovino, monotoni kliki delavcev in zidarjev — to je bilo življenje predmestne ulice.

Na levi je stala visoka, siva hiša. Ob njej prašno dvorišče, polno skladvonice drv in desk. Včasih so prišli na dvorišče težki, visoko naloženi vozovi; počasi, mirno so prihajali in ravno tako tudi odhajali. Drugače je pa bilo na dvorišču mirno in tiho.

Gori v podstrešju sive hiše je stanoval s svojo ženo in hčerko Sonjo delavec iz tovarne. Zaslužil je dobro, da bi lahko vsi trije lepo živeli — a, kaj, ko je bil pijanec.

Kadar se je napil in je bil ob ves denar, ki ga je zaslužil med tednom, si je dejal: "Ne smem več tako dalje!" Ko pa je prišel spet drugi teden in je dobil denar, je šel iz tovarne proti domu mimo prve, druge, tretje gostilne... Toda do doma je bilo mnogo gostiln in delavec je vselej premagala skušnjava. Napil se je in prišel domov pijan.

In doma? Doma je pretepal ženo in ubogo malo Sonjo.

Zato je bila Sonja vedno žalostna. Ves dan je molče slonela ob oknu, s katerlega je videla nad streho ozko progo neba. Le včasih je posijalo sonce, a je takoj izginilo, zakaj ta kraj je bil neprijazen. Tudi Sonja je to vedela...

In potem je bilo še nekaj. Sonja je bila skoraj vedno lačna, ker oče ni prinesel domov skoraj nič denar-

ja. Zato je Sonja vedno bolj hirala, njena drobna ličeca so bila vedno bolj upadla in vedno bolj bleda. Ravno tako je bilo z materjo, tudi ona je vedno bolj slabela.

A oče? On je pa vedno bolj pil, prihajal je pogosteje domov pijan in še česteje je pretepal ženo in malo Sonjo.

Življenje je teklo dalje... Na ulici se ni nič spremenilo. Še se je čulo od daleč bučanje strojev iz tovarne, udarce ob zvonečo kovino in monotone kliče delavcev.

Na dvorišču pod oknom male Sonje so še vedno prihajali in odhajali počasi vozovi. Le danes je prišel med njimi še neki drugi voz. Kakšen voz... Prišel je črn, mrtvaški voz...

Kdo je vendar umrl? — Umrla je mala Sonja...

Ležala je v podstrešni sobici na borni postelji. Okno je bilo odprto in skozi je prisijalo sonce — sonce, ki ga je Sonja tako ljubila. Zadnjič ji je obsijalo drobna ličeca, kot bi se hotelo posloviti od nje.

Sonjin obrazek je bil še bledejši, oči so bile le napol zaprte in ustnice so se rahlo smehljale...

Sonja, kaj si našla novo življenje, novo pot?

Popoldne so položili njeno malo krsto v mrtvaški voz in v imenu vseh sorodnikov in znancev je šla za pogrebom le njena — mati.

Oče — on je pa sedel v sobi pijan za mizo in jokal. Kajti danes se je napil od žalosti.

Škrl Janko, dijak:

IZSELJENCI

Srečal sem množico ljudi, kateri se je videlo na obrazih, da mnogo trpi. Slutil sem, kam se je napotila! Domovino bo najbrže zapustila. Med njimi sem gledal dekleta, možé, hodil sem dalje med njimi in videl starce, otroke, žené!

Vprašal sem fanta:

"Čemu ste se zbrali?"
"Doma ne vzdržimo več, izseljenci smo postali. Potovali bomo v Ameriko, tja v dežele neznané, tja mnogo ljudi naših je šlo, delat, potit se na širne poljane. V tujini se bomo trudili a Bog ve, če se bomo vrnili?"
Pri teh besedah sem vzdrltel. Res je! Majhna je domovina, a v meni ne bo izgubila svojega sina-

Božič Jože, dijak:

SLUTNJA

Po tratah in livadah sence se pode, po nebu trudno oblaki se love.

Zaspano gleda luna, skriva svoj obraz; veter se lovi v drevesa in ječi na glas.

V tej tihí noči nekdo sam po polju gre, kdo je to, ki v nepokoju lajša žalostno srce?

Pride bliže, vidim mu v obraz; kdo je to, se vprašam na ves glas?

Oh, saj to je slutnja, ki tako se ji mudi, že je mimo, nemo v dalj hiti.

Luna gleda turudno, veter tiho veje, oblaki kakor preje se pode.

po bogastvu rudnin, premoga ali drugih predmetih, med narodom so znali razpihati sovraštvo proti državi, kateri je pripadal dotični kraj, — delali so tako dolgo, dokler ni naposled izbruhnila vojna.

Narod pa je rad in z navdušenjem odhajal na bojišče, pogum so mu razplamtele stare fraze o domovini in slinčnih svetinjah, ko pa je vojna končala, je izgubil narod na bojišču svoje najboljše sinove, brate in očete in ni imel ničesar od tega, le tista gruča ljudi je izkoriščala osvojeno zemljo!

Narod je trpel, žrtvoval kri svojih najboljših ljudi, vse to pa samo v korist nekaterih poedincev.

Vse to sem uvidela, dragi Aleksander, sedaj pa sem sklenila, da bom s tvojo pomočjo napravila enkrat za vselej konec tem nepravilnim razmeram.

Potemkina so njene besede ganile.

— To, kar si mi povedala, — je dejal Aleksander Potemkin, — je tako lepo, — ne govori več žena, kajti čutim, kako postajam slab.

Oh, to bi bila cena, za katero bi se prodal.

Če bi mogel osrečiti sveto domovino Rusijo, če bi ji mogel dati mir in blagostanje?

Oh, Katarina, kdo ti je zašepetal te besede v uho?

Tega nisi govorila ti, to ti je zašepetal v uho hudobni duh, kajti zadela si me v mojo dušo.

— Ne, ni mi vrag zašepetal teh besed, — odvrne Katarina, — temveč moj dobri angelj!

Vidim, da si ganjen, Potemkin, — usliši me, Aleksander, daj, da se bo tvoja želja izpolnila!

Vrni se z menoj v Petrograd, — odpotujva še noč iz tega samostana!

Na oni strani gore stoji moja kočija. Hitri konji naju bodo odpeljali v Petrograd, tistega dne pa, ko bo Aleksander Potemkin stopil v rusko

prestolnico, te bodo ljudje navdušeno in srečno sprejeli, pozdravljali te bodo kot zmagovalca, — ta dan bodo Rusi vedno proslavljali kot narodni praznik.

Imenovala ga bom Potemkinov dan, — ruski narod sebo vedno spominjal svojega dobrotnika — ta dan bo dokazoval še poznim rodovom, da sta bila Aleksander Potemkin in Katarina neločljivo združena!

Neločljivo združena!
Te besede so zadele Aleksandra Potemkina kakor strela iz jasnega neba.

— Elizabeta Voroncov — Aleksander Potemkin — neločljivo združena.

Aleksander Potemkin se je spomnil na te besede, ki so pomenile zanj vso srečo njegove mladosti, sedaj pa so ga opozarjale nase, kakor da bi se dvigale iz grobov.

— Ne morem — ne morem!

Zame ni več prostora pri tebi Katarina? — vzklikne Potemkin trpko.

Smiliš se mi, Katarina, vem, kaj pomeni trpljenje neutešene ljubezni, toda kljub temu — ne, ne, prisegel sem, — da ne bom nikdar več objel morilke svoje Elizabete.

Katarina, med nama stoji mrtva deklica!

Umorjena dyiga svojo glavo, voda kaplja od njenih las, gleda me s svojimi osteklenelimi očmi!

Oživi mojo Elizabeto, potem, da, potem bom zopet tvoj!

Katarina povese glavo.

Bila je podobna človeku, ki pričakuje zadnji udarec.

— Da bi oživila tvojo Elizabeto? — zamrmra carica Katarina. — Da bi ji zopet vdahnila dušo? Oh, ko bi bilo to v mojih močeh, Bog mi je priča, da bi to storila brez vsakega pomisleka, lahko mi verjameš, Aleksander Potemkin!

Priznala ti bom, — vzklikne Katarina kleče, — priznala ti bom —

poslušaj mojo izpoved:

Kesam se, da sem jo umorila.

Od iste noči nemorem več spat, od takrat ne morem več najti miru in pokoja, neprenehoma me zasleduje podoba nesrečnice, ki sem jo vrgla v vodno celico. Petro-pavlovske trdnjave.

Vedno se mi zdi, da slišim strašno šumenje Neve in njen strašni smrtni krik.

— A sedaj zopet!

— Ali si slišal, Potemkin?

Zdelo se mi je, kakor da bi bila sedaj zopet slišala Elizabetin glas.

— Ne, bil je samo veter, ki je zaropotal z okni, — odvrne Aleksander Potemkin.

— Vem, — vem tudi to, da bom znorela, — ti Aleksander pa si edini, ki me more obvarovati pred tem duhom!

Toda ti me boš neusmlijeno sunil v propast, tebi je vseeno, če Katarina živi ali ne.

Tvoj pogoj je neizpolnjiv, — Elizabete nemorem oživeti, — radi tega mi neboš poklonil svoje ljubezni — — —

Carica Katarina nenadoma umolkne in si zakrije obraz z rokama. Čudna misel ji je šinila v glavo. Spomnila se je zvijače.

Katarini ni bilo nobeno sredstvo preniknotno, samo da bi si zopet osvojila Aleksandra Potemkina.

Storila bo, da bo videl Elizabeto živo!

Ha, mar ni v vsej Rusiji nobene deklice, ki bi bila mrtvi Elizabeti Voroncov tako podobna, da bi se tudi sam Aleksander Potemkin prevaral?

Mar ni bila carica?

Reči ji je bilo treba samo eno besedo in tisoči in tisoči nog se bodo premaknili, tisoči in tisoči bodo odhiteli, da bi izvršili njeno povelje.

Kako bi bilo, če bi Elizabetino sliko rasposlala vsem ruskim oblastem, vsem policijskim uradom?

Če bi vsak policijski ravnatelj v

vsakem mestu, v vsaki vasi dobil njeno sliko in povelje, da išče deklice, ki ji je podobna?

Ali bi res bilo nemogoče, da bi našla v tej mogočni in veliki ruski državi novo Elizabeto Voroncov?

Ta misel je bila morda norost, toda Katarina se je oprijela — kakor človek, ki se potaplja — zadnje slame.

Da, to je bila edina pot, ki bi jo morda pripeljala k zmagi.

Treba ji je bilo samo Potemkina prisiliti k priseji ter mu tako onemogočiti, da bi prelomil dano besedo.

Katarina je počasi vstala.

Sedaj je stala pred velikim črnim križem, katerega je obsvala bleda mesečina.

Stopila je k Potemkinu in mu položila roko na ramena.

Gledala ga je s široko odprtimi očmi, v katerih je žarel strašen plamen blaznosti.

— Poslušaj me, Aleksander, — reče carica Katarina.

Pravkar si dejal, da boš zopet moj, če se mi bo posrečilo oživeti Elizabeto Voroncov.

Morda se ti zdi, da bi bilo to zahtevo nemogoče izvršiti.

Morda pa, — o njeni smrti namreč dvomijo, — temnice se lahko odpro, udi grobovi se lahko odpro!

Aleksander Potemkin, prisezi mi, da boš moj, ako ti dokažem, da Elizabeta Voroncov še živi!

— Elizabeta živi? — krikne Potemkin.

Sedaj mu je bilo, kakor da bi mu bila padla mrena z njegovih oči, sedaj je spregledal.

— Ha, sedaj mi je jasno, da Elizabeta Voroncov ni mrtva, — ne, Elizabeta živi, to so mi javili samo zato, da bi jo pozabil, da bi mislil, da jo ne bom nikdar več videl.

Da, tako je — tako mora biti!

Oh, kje je bila moja pamet, — kje je bil moj razum?

(Dalje prihodnjič)